

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris D. Hludowici Blosii Abbatis Lætiensis Ordinis S. P. N. Benedicti Tomus Posterior Margaritum Spirituale

Blois, Louis de

Monasterii Campidonensis, 1672

I. Speculum spirituale. Speculi spiritualis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45885](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45885)

SPECULI SPIRITUALIS

CAPUT I.

Unde debeat incipere, qui Deo cupit ex animo servire.

§. I. Fundamentum vite spiritualis est COGNITIO DEI ET SUI.

1. De Deo igitur reverenter sentiendum, ut timeatur, honoretur, ametur.
2. Et propter ipsum beneplacitum ab omni peccato abstinendum.
3. De seipso, agnosce cur sit in hoc mundo collocatus: nempe ut hinc Deo fideliter servias, & postea ipso fruaris perpetuo in cælo.

§. II. Dei cognitio habenda est secundum FIDEM VERAM & illibatam.

1. Itaq; perseverandum in fide Orthodoxâ sub obedientia Ecclesie Catholice, ejusq; in terra suprema capitis, Pontificis Romani.
2. Extra hujus Ecclesie communionem nullus poterit salvari, quantumvis aliquis iuste vivere, & pie mori videatur.
3. Milites igitur moriendum potius, quam ab hac Ecclesia fide verbo vel signo in ulla re discedendum.
4. Nihil prorsus consortij cum diabolo, magni aut fortilegi habendum.

§. III. A seipso exige primò & præ omnibus INNOCENTIAM VITÆ.

1. Etenim illi studendum sedulo, quia nihil inquinatum intrabit in cælum.
2. Ad eam necessaria est conscientia mundatio per contritionem, & confessionem Sacramentalem.
3. Qua pura & integra debet esse de omnibus peccatis mortalibus;
4. Non sit autem scrupulosa, vel anxiosa;
5. Nec opus est in ea omnia venialia detegere.
6. Ea semel peccata, completaq; satisfactione, de reliquo serenda est conscientia.

§. IV. Accedat etiam SPES HUMILIS & magnanima.

1. Pia enim in Deum fiducia ipsius bonitatem glorificat.
2. Sicut contra, nimia distantia inhonorat.

3. Non tamen hinc ad griseum presumptionis prolabendum est.

4. Nam inter desperationem & presumptionem media incedit humilis fiducia, ad quam nos dulciter animas sacra Scriptura.

§. I. COGNITIO DEI ET SUI.

AMICE charissime, moneo, horror, & rogo te, ut timeas, honores, atq; diligas Dominum DEUM tuum, Patrem & Filium, & Spiritum sanctum, unum in substantia, trinum in personis. Ipse enim est omnipotens, immensus, æternus, cellissimus, incommutabilis, incomprehensibilis, summè justus, summè sanctus, summè sapiens, summè bonus, summè suavissimus. Ipse fecit è nihilo cælum & terram, & omnia quæ cælo terraque continentur. Ipse omnes mortalium omnium non solum actiones, sed etiam cogitationes atque affectiones videt, perfecteque perspectas habet: cognoscit omnia præterita, præsentia, & futura. Hominum amantissimus est, & in hac vita unicuique benefacere non cessat. Unde meritò illi timor, honor, & amor exhibendus est.

Cave sedulo, ne peccando injuriam ei irroges. Etiam si consentiendo alicui peccato, posses te ipsum & plurimos alios à morte eripere, nullo tamen modo deberes peccato consentire: neque enim licet facere mala, ut eveniât bona; & nimis absurdum foret,

F f

pro

1.
De Deo
sentiendum
in
bonitate
cum timore,
honore,
amore.

2.
Ejusque
gratia
peccatū
abstinetur.

Rom. 1.

SPYCU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

pro utilitate creaturarum (quæ comparatæ Deo, quasi nihil sunt) scienter ac deliberatâ voluntate offendere Creatorem, qui est bonum infinitum. Sanctus Dei timor hominem incessanter commonefacit, ut à peccatis absteat, ac *sobriè, iustè & piè vivat in hoc seculo.*

3.
Cogites
homo se
& finem
suum, ob
quem à
Deo con-
ditus est.

Cogita seriò, te ad hoc à Deo creatum esse, animamque ratione præditam & immortalem accepisse, ut hic Deo obedias, eumque ames; & ei obediendo, beneque vivendo, tandem illum in cælo clarè videas, atque ipso fruaris in æternum. Si enim diligenter à malo declinaveris, & bonum feceris, si Deum fideliter colens, in pietate vitam hanc finieris; feliciter pervenies ad cælestem beatitudinem per passionem & merita Jesu Christi.

§. II. VERA FIDES.

1.
Sub Ec-
clesia Ca-
tholica
obedien-
tia.

Retine firmiter Orthodoxam fidem, credens sine aliqua hæsitacione omnia quæ canonicæ & sanctæ Scripturæ ab Ecclesiæ receptæ complectuntur, & quæ Spiritus sanctus credenda nobis revelat pronuntiatque per Ecclesiam. Ipsi Catholicæ Ecclesiæ humiliter obtempera, etiamsi non nullos pastores in ea non rectè vivere conspicias. Nam Dominus Jesus in Evangelio loquens de pastoribus malè quidem viventibus, sed bona docentibus atque præcipientibus, ait: *Quicumque dixerint vobis, servate, & facite: secundum opera verò eorum*

Matth.
23.

nolite facere. Qui contemnit Ecclesiam, quæ est corpus Christi mysticum, contemnit & caput Ecclesiæ, videlicet Christum: què admodum ipse verbis suis aperitissimè ostendit, dicens: Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit. Huic universali & Apostolicæ Ecclesiæ, quam S. Paulus columnam firmamentumque veritatis appellat, summus Pontifex beati Petri Successor præest in terris ex ordinatione Domini.

Extra hanc Ecclesiam, quæ unica est, extra hanc arcam Noë, nullus omnino salvatur. Licet verò in ea sint non solum boni, sed & plurimi mali, qui graves abusus graviaque peccata impudenter committunt: (ipsa enim est arca continens hic non tantum solida grana, verum etiam steriles levesque paleas cum granis,) manet tamen veritas in illa. Nam Spiritus sanctus fideles ibi docet, illuminat ac regit: eidemque Ecclesiæ donat veram divinarum Scripturarum intelligentiam. Itaque certissimum est, eos omnes, qui opinionem aliquam Romanæ Catholicæque Ecclesiæ contrarium tenent, & defendunt, atque ita sese ab illius unitate separant; si pertinaces in hæresi aut schismate vitam finierint, æterna supplicia in inferno luituros, quamlibet iustè alioqui hic vivere videantur. Planè, hæretici atque schismatici, etiamsi modesti, benigni, sobrii & casti admodum appareant; etiamsi largiffi-

mas

Est bñ
moralis
ser alio
quis ve
vat.

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LIS

mas eleëmofynas pauperibus tri-
buant; etiamfi affiduè Deum o-
rent, & in precibus suis compun-
cti multas lacrymas fundant; e-
tiamfi vitam maximè rigidam
ducant, & mira opera patrent;
etiamfi corpora sua morti prom-
ptè intrepideque obijciant: quia
tamen superbi sunt, & Scripturas
sacras falsis expositionibus per-
vertunt, unicitatemque Ecclesiæ
scindunt, veram charitatem ha-
bere non possunt. Deus eos abo-
minatur, & à regno suo tamquam
gravissimos hostes repellit: nec
umquam ipsi salutem consequen-
tur, nisi humiles obedientisque
facti, subsiciant se matri Eccle-
siæ, ac pravas opiniones suas de-
ponant. Perhite igitur (ut di-
ctum est) in recta, Christiana &
vera fide; credens absque simula-
tione quod Catholica credit Ec-
clesia, & exercens quod illa piè
exercet.

3.
In hac, et
go Eccle-
sia fide
perseve-
randum
& mori-
endum.

Mar. 5.

Luc. 22

Si in eam veneris necessitatem,
ut vel ipsam Orthodoxam fidem
negare, vel tormenta subire, mor-
temque oppetere cogaris: tu po-
tius millies (si fieri posset) more-
re, quàm ut aliquod impiæ abne-
gationis verbum aut signum e-
das. Nam si fidem sive Christum
negaveris, negabit & Christus te
coram Patre suo; nisi peniten-
tiam agens respueris, sicut respu-
it sanctus Petrus, qui post trinā
negationem flevit amarè. Quòd
si pro recta fide & veritate humi-
liter mortem pertuleris, beatus e-
ris. Tales Dominus Jesus in E-

vangelio securos facit, dum di-
cit: *Nolite timere eos qui occidunt* Matt. 10.
corpus, animam autem non possunt
occidere. Itemque: *Capillus de ca-* Luc. 21.
pste vestro non peribit: in patientia
vestra possidebitis animas vestras.
Et rursum: *Qui perdidit, inquit,* Matt. 10.
animam suam propter me, inveniet
eam.

Superstitiosas observationes, 4.
omnemque usum magicæ vel di- Supersti-
vinatoriæ artis execrere. Num- tiones &
quam remedium aut consilium a- omnia
liquod à fortilegis maleficisque fortilegia
petas: sed semper refuge ad Do- ac male-
minum Deum tuum, & ipem tuā ficia fu-
in eo colloca, ei que innicere. Au- gienda.
di ipsum in Deuteronomio di-
centem populo suo: *Non invenia-* Deut. 18.
tur in te qui ariolos sciscitetur, nec
sit maleficus, nec incantator, nec qui
pythones consulat, nec divinos: om-
nia enim hec abominatur Dominus.
Gentes, augures & divinos audiunt:
tu autem à Domino Deo tuo aliter
institutus es. Hæc ibi. Profectò qui à
talibus remedium vel consilium
petit, is ad diabolum, Deo dere-
lictò, se confert.

§. III. INNOCENTIA VITÆ.
Vita diligenter omnem ini- I.
quitatem, audiens attendente 1. Cor. 6
Paulum Apostolum, qui seriò ad- Postulat
modum & cum magno verbo- omni-
dam pu-
ritatem,
cum nihil
impurum
in celum
admittat.
rum pondere ait: *An nescitis, quia*
iniqui regnum Dei non possidebunt?
Nate errare: neque fornicarij, ne-
que idolis servientes, neque adulte-
ri, neque molles, neque masculorum
concupitores, neque fures, neque a-
vari, neque ebriosi, neque maledici,

SPREU-
LUM SPI
RITUA-
II.
Gal. 5.

neque rapaces, regnum Dei posside-
bunt. Et iterum, *Manifesta sunt*,
inquit, opera carnis, quae sunt, for-
nicatio, immunditia, impudicitia,
luxuria, idolorum seruitus, venesi-
cia, inimicitia, contentiones, amu-
lationes, ira, rixa, dissensiones, secta-
invidias, homicidia, ebrietates, co-
messationes, & his similia: quae, pra-
dico vobis, sicut prae dixi, quoniam
qui talia agunt, regnum Dei non
consequentur. Hucusque verba
Pauli. Omnino damnabuntur

Math. 3.
& 25.

qui talia agunt, nisi per veram
poenitentiam atque emendatio-
nem Deo reconcilientur. In tre-
mendo iudicio, quando per muni-
dabitur area Dominica, & paleae
à tritico separabuntur, Christus
eis dicitur, *Ite maledicti in ig-
nem aeternum. Tu horum verbo-
rum memor sis.*

2. Jam ut puritatem conscientiae
adipiscaris, intusque illumineris,
revoca ad memoriam quemad-
modum offenderis Deum, teque
neglexeris, in verbis, actibus, de-
sideriis, cogitationibus, tui im-
mortificatione, affectusque im-
puritate, & in illis omnibus, quae
iniquè vel inordinatè admittuntur,
quaeque à sancta charitate
dissentiant, & gratissimae Dei vo-
luntati repugnant. * Explora
te ipsum, & discute quantum me-
minisse potes: acti ipsi displi-
cens, vociferare in corde tuo cum
Publicano, dicito: *Deus propitius
esto mihi peccatori. Peccavi Domi-
ne, peccavi: miserere mei. Tantius
est numerus & tam multiplex va-*

* Obser-
vandi
sunt hic
ad uti-
lem pra-
xim, va-
rii actus
vera &
pecca-
torum de-
lectiva
sontri-

rietas culparum mearum, ut tibi soli
Deo meo perfectè cognita sint. *Igno-
sce mihi. Ablue faciem ani-
mae meae à cunctis sordibus, & ex-
orna eam gratia tua, donans mi-
hi bonam voluntatem.* Ad hunc
modum attende & judica teip-
sum: ad hunc modum ingemisce
coram Patre tuo caelesti, cui pro-
prium est misereri semper & par-
cere. Doleas purè ad gloriam Dei:
& iniquitates tuae idèd potissimè
tibi displiceant, quòd eas Deo di-
splicere, honoriq; & beneplaci-
to ejus contrarias esse intelligis.
Magis pondera insuriam quam
Deo intulisti, quàm poenas quae
commeruisti.

Deinde humiliter, integrè, sin-
cerè, nude, apertè, paucisque ver-
bis confitere ipsa peccata tua etià
coram idoneo Sacerdote, vices ac
locum Dei obtinente, qui aucto-
ritatem habeat te absolvendi. Si
libet confiteri cunctas graves cul-
pas atque offensas quas te ab in-
fantia admisisse meministi; * ubi
semel hoc egeris, satis est, & aeter-
nae Dei veritati sufficit: licet non
nulli pii inveniuntur, qui plus
quàm semel id faciant. Omnino
expedit, ut quia quotidie offen-
dis ac maculas contrahis, crebrò
etiam te ipsum coram Sacerdote
expurges.

Sed rejice superfluos atque in-
anes scrupulos: hi enim illumi-
nationem internam prohibent, &
conscientiam, quam fide, spe &
charitate ornatam esse oportet,
formidine, anxietate, privatoque
amore

SPECULUM SPIRITUALIA
 amore deveniunt. Si post Confessionem ut oportet perfectam, remorsus adhuc remanent, patienter cum humili resignatione ferendi sunt; & propter illos confessio hujusmodi leviter iteranda non est.

5. Itaque non eris nimis anxius, neque perturbaberis, si forte non omnes veniales culpas in confessione expressisti; t̄ nam tales generaliter exposuisse satis est, cum mortalia dumtaxat peccata, & ea de quibus dubium est utrum mortalia sint, expressè ac distinctè ex præcepto atque necessitate confiteri coram Sacerdote obligemur. At, coram Deo ipsas veniales culpas seridè cōfiteri debemus, quæ multis modis delentur: puta contritione, Dominicæ Orationis prolatione, gravamine aliquo propter Deum perlato, Aquæ benedictæ asperzione, genuflexione, gemitu, rursione pectoris, &c. * si talia piè & religiose fiant. Utile tamen animæ & Deo gratum est, ut homo accuratè etiam leuiorens offensas coram Sacerdote confiteatur atque exprimat: sed (sicut diximus) inanes scrupuli rejiciendi sunt.

6. Sanè cum te peccasse jam pœnitreat, & doleas quòd umquam Deum offenderis, proponasque deinceps illi servire, & eum amare.

+ Hanc communem & veram de venialibus peccatis, quòd sint sufficiens sed non necessaria materia Sacramenti Confessionis, doctrinam cum Doctoribus Theologiæ ac Casuum Conscientiæ tenet & approbat Synodus Tridentina sess. 14 cap. 4.

re, atque delicta tua ritè confessus sis: bono animo esse, pacemque cordis habere debes. Fac igitur & explè diligenter id quod tibi à Sacerdote fuit injunctum: ac confessionis virtuti divinæque promissioni fidem adhibe. Crede Domino, qui Sacerdotibus confessiones legitimè recipientibus, dicit: *Quæcumque solveritis super terram, erunt soluta & in celo.*

§. IV. SPES MAGNANIMA.

Spera in Dei benignitate ac misericordia. Jam enim, quia te ipsum congrua contritione, confessione, & satisfactione expurgasti, Deo reconciliatus es, etiam si tu solus omnes omnium hominum iniquitates & transgressionis perpetrasses. Ipse jam te, recepit in gratiam, & peccata præterita quæ condonavit, posthac tibi nec imputare, nec improperare vult. Ita ea texit, ita delet, (si vera, sancta ac divina fuit pœnitentia tua,) quasi numquam admissa fuissent. Sed oportet te deinceps in bona piaque vita persistere, & quando ex infirmitate laberis, mox resurgere. Deus tuus liberalissimus Rex est, omnia debita tua, quantumcumque magna sint, libentissimè remittit: omnipotens medicus est, omnem morbum, quantumlibet gravem & inauditum, dicto citius in anima tua curat. Exemplo tibi sunt David Rex, Maria Magdalena, latro in cruce, & alii innumeri. Ita enim facile Deo est plurimis mortalibus culpis veniam dare, sicut

Mat. 18.

17
 Humilis fiducia peccatoris penitentis ut titus est peccatoris, & gratia est Deo.

2. Rego 12.
 Luc. 7.
 Luc. 23.

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE

vni. Et gratum illi valdè est, ut sic de eo sentias, utque dicas humiliter: *Domine Jesu, ego confido de immensa bonitate tua, quod me nunquam perire fines, quem creasti ad imaginem & similitudinem suam, ingentiq; labore redemisti.* Licet multa nimis sint peccata tua, collata tamen infinitæ Dei misericordiæ, quid sunt?

2.
Ansid-
rum ad-
versus
diffiden-
tiam &
peccatori
pernicio-
sam &
Deo in-
gratam.

Nonnulli nimis modicæ fidei homines propter mala quæ commiserunt, vel propter diras tentationes quibus satanas eos diverberat, de spe salutis suæ decidunt: putantes, conscientias suas ita obligatas & irretitas esse, ut Deus eis subvenire aut nolit, aut nequeat. Implacabili metu mirè agitantur, & omnia quæ faciunt, Deo displicere, seque jam perditos ac damnatos esse credunt. Error iste grandis ac permolestus est, cui qui consentit, Deum maxime inhonorat. Vult & potest Deus cuilibet homini verè contrito ignoscere, eumque ab omni salutis impedimento (qualecumque etiam illud sit) eripere ac liberare. Nisi peccatori converso veniam dare vellet, non ejus conversionem tam patienter expectasset, nec ei contritionem bonamque voluntatem dedisset, sed eum peccantem æterna damnatione punivisset, juxta iniquitatum commissarum exigentiam. Permittit quidem nonnumquam, ut fideles servi atque electi amici sui desperatione vel aliis horrendis planeque infernalibus tentationibus pulsentur ac longo di-

vexentur tempore: sed hoc ex ingenti erga eos amore facit, protegens interim illos ac sustentans ne deficiant.

Multi tamen malè attendentes magnitudinem misericordiæ Dei, perdunt animas suas, dum non corrigunt iniquam vitam suam, sed dicunt, si non lingua, saltem factis: *Quare non faceremus quod volumus: nam quandoquidem; conuertemur ad Deum, ignoscet nobis Deus, & remittet omnia peccata nostra.* Sed heu! tales & longam vitam & veram poenitentiam sibi promittentes sæpè justo judicio DEI neutram obtinent, & in peccatis suis moriuntur.

Quinam autem fieri potest, ut is qui sese corrigere paratus est, desperet de benignissima Dei pietate? Deus enim per Prophetam suum dicit: *Cum averterit se impius ab impietate sua, quam operatus est, & fecerit judicium, & justitiam, ipse animam suam vivificabit. Omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor: in justitia sua, quam operatus est, vivet. Numquid voluntatis meæ est mors impij, & non ut convertatur à viis suis, & vivat? Rursum ait: Numquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? Etsi illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te. Et iterum ita loquitur: Numquid mihi difficile erit omne verbum? Itemque ait: *Delevi ut nubem iniquita-**

SPECULUM SPIRITUALIUM. Ibidem. 1.

tes tuas, & quasi nebulam peccata tua. Ac rursum, Lavamini, inquit, mundi estote, auferite malum cogitationum vestrarum ab oculis meis: quiescite agere perversè, dissite benefacere. Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt. His & compluribus aliis similibus sententiis Deus, qui neminem perire cupit, te in Scripturis sanctis consolatur, ut clementissimæ bonitati ipsius confidas. Confide igitur, ô homo bonæ voluntatis, confide in misericordia Dei tui, etiamsi mox post correctionem vitam inchoatam ex hoc mundo emigrare debeas. Sicut enim Evangelium testatur, illi quoque denarium beatitudinis æternæ accipiunt, qui unicâ tantum horâ laboraverunt in vinea; id est, qui justè & piè modico admodum tempore vixerunt: & beati pronuntiantur à Domino etiam hi, qui in tertia vigilia, hoc est in senectute, parati inveniuntur. Si verò non statim postea quàm ad Deum conversus & reversus es, evocaris ex hac vita, constanter persevera in sancto proposito, & timore Domini.

CAPUT II.

Virtutes quadam, quibus se perpetuò exercere debeat homo Christianus.

§. I. PATIENTIA.

1. Deum in itinere conversionis delictis tranquilla paci condire solet, sed afflictionibus probat proficiens & provocat.

2. Patienter itaque & lasanter crux à DEO imposta toleranda est.

3. De manu enim ejus nihil provenire potest, nisi in utilitatem nostram.

§. II. RESIGNATIO.

1. Humilia te, & omnino nihil te esse ex animo agnosce.

2. Proprii sensus obstinationem, & omnem pertinacem contentionem fuge.

3. Te ipsum, omniaq; judicia ac desideria sua plene in Dei voluntatem resigna.

§. III. OBEDIENTIA.

1. Ejus meritum immansum.

2. Inobedientia secreta exemplum.

3. Reprehensiones tibi illatas suaviter perfer.

§. IV. FUGA VANÆ GLORIÆ.

1. Non cupias hominibus placere, sed soli Deo.

2. Vilibus propter Christum contentus esto.

3. In itinere tentationis vana gloria statim acriter repugna.

4. Humilitas virtus celisum, philantia propria diabolorum.

§. I. PATIENTIA.

ET ut omni reliquo vitæ tuæ tempore pœnitentiam DEO gratissimam agas, tolera miti ac mansueto corde adversa & incommoda omnia quæ tibi ejus permisso eveniunt, atque à creaturis inferuntur. Solet Dominus hominem ad se conversum in initio quidem multis consolationibus exhilarare, offerens ei pœnè assiduè lac spirituale & candidum panem gratiæ: sed postea, subtractâ hâc suavissimâ escâ, cibum solidum ac panem atrum illi porrigit, jamque eum per viam admodum inamœnam, difficilem & tenebrosam ducit, exercetque illum tribulationibus diuturnis atq; angustiis ineffabilibus; aded ut hujusmodi homo videatur sibi prorsus à Domino derelictus abjectusque, & quodammodo satanæ traditus. Interim etiam gravi-

1. In itinere conversionis delictis, progressum subinde amaritudinibus condire solet Deus.

Matth. 20.

Luc. 12.

SPICU-
LUM SPI-
RITUA-
LI.

vissimè affligitur à vitiis in se ex-
urgentibus, atque ab hominibus
se persequentibus.

2.
Ergo pa-
tienter
& prom-
pte crux
imposita
perfera-
tur.

Si tibi istud acciderit, vide ut
strenuè ac sapienter te geras; fir-
miter confidens in Deo tuo, qui
ex vero amore ita te flagellat sive
flagellari sinit. Non excutias ab
humeris tuis crucem quam ille
imponit: nam ea tibi omnino sa-
lutaris est, & longè utilior, quàm
magna spiritualis dulcedinis ab-
undantia. Cùm Dominus tuus
fit peritissimus medicus, urit,
secat, amaraque potiones tibi
offert, ut te sanet. Hoc sciens, su-
stine patienter quidquid te gra-
vat: perfer omnem afflictionem
ob honorem amoremque Dei, in
remissionem peccatorum tuorū.

3.
De manu
Dei om-
nia acci-
piantur,
à qua nil
nobis nisi
bonum
confertur.

Numquam murmures adver-
sus Deum, neque opera judicā-
ve ejus reprehendas, licet enim
hæc occulta & incognita atque
etiam incōprehensibilia tibi sint,
semper tamen justa ordinatissima-
que sunt. Non putes quidquam
fortuito & absque Dei providen-
tia accidere in mundo: sed in om-
nibus sapienter attende divinam
dispositionem, sine qua nec un-
um quidem folium de arbore
decidit. Deus qui creavit omnia,
gubernat etiam & regit omnia, à
supremo spiritu Angelico usque
ad infimum terre vermiculū. Hoc
si indubitanter credideris, facilius
poteris æquo imperturbatoque
esse animo inter varios casus vi-
tæ præsentis.

§. II. RESIGNATIO.

Sis, oro, bonæ resignatæque
voluntatis, & verè humilis. Nū-
quam te aliquid esse existimes: sed
mane jugiter in oculis tuis & in
intellectu tuo parvulus ac nihil.
Non magni facias bona quæ agis,
sciens ea plena esse defectibus: a-
liorum verò bona opera magni-
pende, & illa tuis bonis operi-
bus præfer. Non tibi vanè pla-
ceas de aliquo Dei dono: qui e-
nim cōsentit vanæ superbiae com-
placentiæ, faciem animæ suæ fo-
dissimā deturpat maculā.

Duritiam & obstinationem
proprii sensus sedulo fuge: nam
ea gratiam Dei profectumque spi-
ritualem maximè impedit. De-
vota itidem indecentes verborum
contentiones: malens victus vi-
deri, quàm virtutem sanctæ hu-
militatis amittere. Etiam si pro
fidei & veritatis defensione co-
garis quidpiam constantius asse-
rere: non tamen superbè te geras,
nec sis turbulentior aut concita-
tior quàm oportet.

In rebus dubiis voluntatem
Dei ab aliquo Deum timente sub-
missa mente require, & Deus te
diriget atque proteget. Disce
promptè deserere iudicium tuū,
voluntatem tuam & desideria tua,
propter Deum. Cùm difficile sit
certo semper scire, quænam de-
sideria sint à Deo, homo etiam in
illis quæ se rectè desiderare putat,
resignatus esse debet ac Deo di-
cere: *Domine, fiat non quod ego
volo,*

*SPICU- volo, sed quod tu vis, & quod hono-
LUM SPI- ri tuomagis congruit.*

§. III. OBEDIENTIA.

Quanti sit meriti obedientia.
1. Paratus sis semper ad obediendum: quia minimum opus ex vera obedientia factum magis Deo placet, quam grande opus ex propria voluntate peractum. † Melius enim est ex simplici obedientia quicquid colligere, quam ex propria voluntate sublimi rerum cælestium contemplationi operam dare; & plus divini favoris obtinet, qui ex pura obedientia sobriè continenterque ad laudem Dei manducat, quam qui rigidissimam abstinenciam ex propria voluntate amplectitur. Aded scilicet gratum Deo sacrificium est, propriæ voluntatis, proprii sensus, & propriæ quæstionis abnegatio. Obedientia humilitatis prima filia, reddit hominem aptum ad quamlibet gratiam suscipiendam, atque ad cælum via tutissima est.

Inobedientia exemplum formidandum.
2. Qui obedire non vult in his in quibus obedire debet, & audax, ferox, atque contumax est in Prepositos suos, is inimicissimus Deo est. Quædam eximie sanctitatis Virgo, videns in spiritu animam cujusdam Monachi pœnis purgatoriis graviter torqueri, qui

† Asceticos de obedientie meritum magnitudine Magistros citat S. P. Ignatius Soc. Iesu parens ac fundator, in aurea sua de obedientie dotibus ac meritis Epistola. De quo videndus est R. P. Ferr. Ribaden. libro Vitæ S. P. Ignatii 5. c. 4. & qui Theologicè disputant Scholastici Doctores apud D. Thomam 2. 2. qu. 104. art. 2. & 3. & 3. parte q. 47. art. 2.

tamen satis probè vixisse putabatur, interrogavit Deum, quam ob causam illa anima non esset in cælo. Cui Dominus in hunc modum respondit: *Iste Monachus voluntati Abbatis & Prepositi sui in omnibus bonis humiliter consentire atque obtemperare noluit: displicuit enim ei quidquid Abbas faceret, existimans se sapientiore illo esse, & melius qualibet posse agere.*

Quando reprehenderis, suscipe benigno tranquilloque animo reprehensionem, & culpam tuam libenter agnosce. Si necesse est ut te excuses, breviter, modestè, & humiliter hoc facito.

§. IV. VANÆ GLORIÆ FUGA.

Non haberi, sed Deo placendum.
1. Non appetas esse admirationi, haberi que in honore apud homines. Et licet aliqua bona agas coram hominibus, non tamen idèd illa agas ut videaris, & glorificeris, vel sanctus credaris ab hominibus, sed ut homines Deum glorificent, beneque ædificentur ad laudem Dei. Mox ubi appetitionem vanæ gloriæ in te exoriri advertis, corrige illam: & omni impuritate rejectâ neglectâque, quære & specta Deum ejusque honorem. Optatius tibi sit contemni quam laudari, & subesse quam præesse.

Gaude vilioribus exortitiis amore Christi.
2. Non gravatè exequaris etiam infima & abiecta servitia amore cælestis Regis Jesu Christi, qui se ultra omnem modum humiliavit propter te. Submittete infra omnes homines: & in quieta valle

G g humi-

SPERCU-
LUM SPI-
RITUALI-
LE.

humilitatis tamquam in rutissi-
mo loco commorare. Puta te esse
veluti vilem quemdam & rejecta-
neum panniculum, quem quilibet
liberè conculcare & premere
possit.

3. Si in verbis, gestibus, moribus
& actibus tuis propensum te sen-
tis ad placendum alicui homini
mortali, ita ut Deum sive Dei
honorem purè non quæras: hoc
statim in te damna & execrare
ceu superbiæ fundum impurissi-
mum, ac pravam intentionem
depone. Quidquid vanitatis, ja-
stantiæ & elationis in te vivere
deprehendis, instanter mortifica.

4. Memineris Dom̃num nostrū
Jesum Christum, & beatos spiri-
tus Angelicos, omnesque cæli ci-
ves esse humiles, ac superbiam su-
perbiam detestari: cacodæmones
contra superbos esse, & humili-
tatem odio prosequi. Tu te illis
adjunge, ab istis separa. Persua-
sissimum habe, fieri non posse ut
Deo vivas, nisi humilis & resig-
natus esse, ac vitiis inordinatis-
que naturæ tuæ propensionibus
emori coneris. * Tantū in te
crescet verus amor Dei, quantum
minuetur perniciosus amor tui,
quo te ipsum impurè quæris, & ad
te ipsum reflecteris.

* *Φι.*
λαυρία
est ini-
mica a-
moris
Dei.

Humili-
tas An-
gelorum,
superbia
diabolo-
num pro-
pria.

3. *Orienti*
vana glo-
ria sta-
im repu-
nanā.

CAPUT III.

Quomodo se spiritualis homo gerere
erga proximum, & qua officia
prestare ei debeat.

§. I. AFFECTVS INTERIOR.

1. Omnes ex animo reverè dilige.
2. Quia omnes sunt excellentes imagines Dei.
3. Etiam illi, qui corpore deformi sunt ac de-
spicabili: nam anima sancta pulchritudo ineffa-
bilis est.

4. Quare vir bonus, licet deformis, pulchrior
est peccatore formosissimo.

§. II. GESTVS ET FACIES EXTE-
RIOR.

1. Ne sis erga alios vultu terreo vel amaro
lento.

2. Ideoq; virtutem mansuetudinē à DEO in-
stanter postula.

§. III. BENEFICENTIA.

1. Omnibus quidem benefaciendum, maxime
verò inimicis.

2. Aeternis, indigentibus, & afflictis per-
sonis.

3. Etiam animabus in Purgatorio diligenter
subveniendum.

§. IV. BENEVOLENTIA.

1. Bene optandum omnibus.

2. Cito reconciliare proximo offenso: & offensa
inter alios exortae studiose componere.

3. Neminem sperne: nec de ullius emendatione
despera.

§. V. COMPASSIO.

1. Peccantibus compatiendum propter diaboli
astum, nostramq; fragilitatem.

2. Nam ad te etiam pertinet cura de salute
proximi tui:

3. Quare debes ei in loco & tempore correptionem
fraternam ex zelo DEI, & sine felle ira-
cundiae.

4. Semperte tuosq; defectus respiciens.

§. VI. IUDICIUM DE ALIIS.

1. Non facile malum de proximo suspicaris.

2. Neque sollicitè cures ea, quae ad te nihil at-
tinent.

3. Noli querulus esse, nec haberi.

§. I. AFFECTUS IN-
TERNUS.

CHRISTUS Dominus ait in Ev-
angelio: Hoc est praeceptum
meum, ut diligatis invicem, sicut
di-

secu-
LUM SPI-
RITUA-
LE.
Ibid. 13.

dilexistis. Et rursus: *In hoc cognoscant omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.* Tuigitur omnes homines, etiam inimicos & adversantes, sincerâ charitate dilige, tamquam fratres vel sorores, eundem Patrem cælestem, eundem Creatorem & Redemptorem tecum habentes.

2.
Tamquã
imagines
Dei.

Expende apud te, quã illi præstantes sint creaturæ, utpote nobilissimã Dei imagine secundum animam insignitæ, & æternæ beatitudinis capaces: atque hæc consideratio te incitet, ut eos amore & honore prosequaris. Deus enim solos Angelicos spiritus & homines ad imaginem similitudinemque suam fecit, dans eis rationem & intellectum: quã quidem admiranda dignitate, ipsi ceteras creaturas omnes longè antecellunt.

3.
Corpus
deforme
animam
sape ba-
bet pul-
cherri-
mam; i-
deo à di-
scipline
non ex-
cludatur
* Hæc
citata
videbis
apud tu-
docum
Lorichi
um de
Cura
corpo-
ris, cap.
2.

* Quando vides hominem deformem vel morbidum, non ob hanc deformitatem eum minùs diligas, nec in consideratione corruptibilis mortalisque carnis sistas, sed ad considerandam immortalis animæ pulchritudinem te transferas. Tanta enim est elegantia & formositas animæ rationalis, quam peccatorum sordes non deturpant, ut si tu eam clariùs cernere posses, vix scires præ admiratione & gaudio ubinam esses.

4.
Deformis
& bonus.

Vera pulchritudo est spiritualis, & mentis oculo conspicitur. Homo facie teter, sed iustus, omnino præferri debet homini qui

carne quidem formosus, sed vitâ & conversatione iniquus est: re-
verà enim ille isto pulchrior est. Ceterùm corpus hominis iusti quod modò deforme vel etiam a-
spectu horrendum est, resurget a-
liquando pulcherrimum atque
gloriosum. Ergo dilige quemlibet hominem verâ charitate, sicut præcipit Deus.

nequam
formoso
est longè
amabi-
lior.

§. II. GESTUS.

Non præ te feras coram aliis vultum nimis severum, nec torvo aut amaro sis animo: sed transformatus in affectum bonitatis, præbe te singulis quibusque dulcem corde, benevolum, favorabilem ac paratum. Quòd si irâ & indignatione citò permoveris exasperarique, aut sentis te amarulentum adversus aliquem, non consentias huiusmodi vitio, sed reprime, mitiga & extingue illud quantum potes, dolens quòd cor tuum adhuc sit tam acerbum.

1.
Ne sis er-
ga alios
torvus,
nec vul-
tuosus.

Humilia te ipsum, & Dei auxilium implora. Ubi is abundanter infuderit in te charitatis dulcorum, non jam ita amarulentus eris. Plerumque permittit Deus, ut etiam electi amici sui proniores sint ad iram, quò se ipsos penitiùs cognoscant, atque in humilitate meliùs contineant.

2.
Pete à
Deo man-
suetudinem.

§. III. BENEFICENTIA.

Adsis promptâ voluntate his qui tua opera indigent. Atque illis potissimùm qui te oderunt vel divexant, cor, faciem & verba amabilia exhibeto: ipsisque (dum res exigit) benefacito, & pro eis

1.
Omnibus
promptè
benefaci-
endum,
maximè
inimicis

Gg 2 pre-

SPRECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.
Math. 5

preces ad Deum fideliter fundito: quemadmodū ipse Christus monet, dicens: *Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persecutibus & calumniantibus vos.*

2.
Egeni,
in qua-
vis aru-
mna

Erga quoslibet tentatos, afflictos & necessitate aliquā pressos, gere viscera misericordiæ plena. *Ærumnas egenorum hilariter elemosynis releva pro modulo facultatum tuarum. Crede te dare Christo quod das pauperi.*

3.
Anima-
bus, in
Purgato-
rio;

Mitte etiam fidelibus animabus quæ in pœnis Purgatorii adhuc detinentur, spirituales elemosynas, orans devota mente pro illis. Quidquid pro earum absolutione & refrigerio piè feceris, Christus, qui illas ardentè diligit, id ita accipiet, quasi tu ad ipsum in carcere positum venisses, eumque inde liberare sategisses. Nam illæ ad Corpus Christi mysticum pertinent, & Christus in Evangelio asserit sibi præstari quod membris suis præstatur.

Unde & ait: *In carcere eram, & venistis ad me.*

§. IV. BENEVOLENTIA.

1.
Omnibus
bene op-
tandum
& pro-
eandem.

Omnium salutem magnoperè desidera, nec tibi levis iactura videatur, si pereat unica anima rationalis: quæ (cū sit imagine DEI insignita) excellentior est & pluris fieri debet, quàm totus hic mundus visibilis. Nos omnes sumus membra unius corporis, cujus caput est Christus. Non igitur optes nec velis alicui malum, neque cuiquam invidias: sed de

bono alterius gaude. Nemini scienter injuriam inferas. Neminem imprudenter conturbes aut contristes. Nemini quidquam faciliè exprobes. Cum omnibus pacem (quantum in te est) habeto.

Si fortè inter te & alterum exortum fuerit dissidium vel rixa aliqua gravior, mox de reconciliatione sollicitus esto, & fac quod tui officii est, tamquam humilis & verus servus Christi. Quin & alios inter se dissidentes ad tranquillitatem & concordiam revocare stude, pià oratione ad Deum fusâ, aut etiam alio modo congruenti.

Neminem cum dedignatione asperneris aut contemnas: id enim sanctæ humilitati & charitati valdè contrarium est. De nullius adhuc viventis salute penitus desperes: quia qui modò per-versus est, potest mox Dei gratia bonus effici. Pons divinæ misericordiæ nondum est dejectus, sed adhuc securum præstat transitum his qui respiscunt.

§. V. COMPASSIO.

Sicut afflictis, ita & peccantibus piam cōpassionem atq; commiserationem exhibeto. Ingemisce propter ignorantiam & cæcitatē humanam. Veniat tibi in mentem, quanta sit & diaboli tentantis malignitas atque infestatio, & hominis tentati infirmitas atque corruptio. Extenua culpas aliorum, eosque excusa quantum convenienter pores: sed de his

SPECULUM SPIRITUALE 22.
 2. *Cura salutem proximi*
 his quæ ipse malè agis, accusa graviter teipsum.

2. *Cura salutem proximi*
 Nullo modo arbitreris, proximi tui salutem nihil ad te pertinere: tu enim (etiam si non præsides) eam libenter & sedulò promovere debes. Offer igitur preces Deo pro peccatoribus, & cunctis prodesse coneris: ita enim eximiam gratiam apud Deum promeraberis.

3. *Quomodo correptionem fraternam adhibenda.*
 Ex zelo etiam justitiæ divini-que honoris exerce correptionem fraternam, uti congruum fuerit. Peccatis aliorum numquam consentias, neque cuiquam aduleris. Si irasceris ut peccantem corrigas aut castiges, irascere sine felle, sine odio. Sic persequere peccatum in homine, ut tamen propter peccatum quod homo commisit, non oderis hominem quem Deus fecit. Odio habe culpam, non naturam. Si enim odisti hominem, perditus es, quia extra charitatem vivis: & non poteris salutem consequi: nisi deposito odio sanctam dilectionem resumas. Nam, ut Joannes Apostolus ait:

1. Ioan. 3. *Qui non diligit, manet in morte.*
 Omnino talis manet in morte: quia charitas vita animæ est, & Deus charitas est. Sicut vis Deum in te esse benignum & clementem, ita tu quoque in alios sis benignus ac clemens.

4. *Sic tamè ut teipsum tuosque defectus respicias.*
 Si diligenter consideraveris, quàm ipse vitiis defectibusque tam animi quàm corporis aliquando abundaveris, vel adhuc abundes, & quàm longè ab sis à purita-

te, sanctitate, ac fidelitate quam Deo tuo debes; nimirum onera & imperfectionem aliorum æquanimiter supportabis, uti discretio & æquitas admitret. Confitere te in causa esse, propter vitiosam vel negligentem vitam tuam, quòd alii parum in spiritu proficiunt, & crebrò Deum offendunt.

§. VI. CENSURA ALIORUM.

Facta & dicta aliorum in bonam partem (quantum fieri potest) interpretare. Non leviter de aliis malè cogites. Quando incidunt in cor tuum sinistrae & absurdæ suspiciones de aliquo, mox etiam excidant: tu eas prætervolare sine. Et quamvis aliquando fortè timeas ne diabolus hominem seducat, nève malum in homine lateat: non tamen certò credas latere malum, si id omnino tibi certum non est. Ad hunc modum abstine à temerariis judiciis; nec sis ineptè curiosus ut aliorum defectus observes, sed tuos defectus attende, ac teipsum judica.

Non improbè te ingeras his quæ tibi commissa non sunt: quin potiùs talia in statu & ordine suo dimitte. Sint bona, bona: mala verò facilè non judices, sed judicanda Deo relinquant, qui corda hominum clarissimè videt, & perfectè cognoscit quidquid malè sit. Is qui vult se negotiis quibuslibet immiscere, omniaque loquaciter reprehendere & dijudicare, procul abest à vera sui cognitione;

1. *Temerè de alio m. judicet, aut suspicietis malum.*

2. *Ea necesse est, quæ ad te nihil attinent.*

3. *Abstinere a uerimoniis apud omnes.*

ne, veraque pectoris pace ac puritate, & necdum initia vitæ spiritualis attigit.

Consuece vivere absque multis querimoniis. Si libet sapiens conqueri, conquerere Deo, vel beatæ Mariæ Virgini, aut aliis Sanctis; exponens illis humiliter ac placidè ea quæ te premunt & pravant.

CAPUT IV.

Amoris, Delectationis, Vestis, Refectionis, Lingue, Sensuum, Gestuum, Cogitationum ordinatio & custodia.

§. I. AMOR INORDINATVS CREATVRARVM.

1. Non inhære rebus creatis, quia fluxa sunt & fragiles.
2. Vitandum ergo eis dumtaxat ad honestum solatium, non abutendum ad peruersam voluptasem.
3. Præsertim amputandus amor inordinatus personarum etiam sanctarum, quia periculosus valde.
4. Idè omnem amorem tuum à creaturâ ad solum Christum transfero.

§. II. CARNALES DELECTATIONES CONTEMNENDÆ.

1. Etiam istis, quibus licitè uti possis, parcissimè tamen uti expediat.
2. Intra cancellos nimirum naturalis officii atq; honestatis.

§. III. APPARATVS MODERATVS VESTIVM ET SVPPELLECTILIS.

1. Quare mediocritatem in rebus externis.

§. IV. CORPORALIS REFECTIO-NIS MODVS.

1. Voracitas, lautitia, murmuratio de eibii appositis, dedecet hominem spirituali vitæ addictum.
2. Pia meditatio, aut sacra lectio inter comedendum assumenda.
3. Quod excessu peccaveris, emenda per humilem à Deo veniam postulationem.
4. In corpore propter Deum refocillando concessa laudatâq; mediocritas.

§. V. DISCIPLINA LINGVÆ.

1. Sermo sit gravis, sine ineptia aut lascivia,

2. Sine aliorum offensa aut censura;
3. Verax etiam, & ab omni falsi specie alienus;
4. Sermo lascivus & detraكتورius, aut asperè corripendus, aut detraكتورè amputandus, aut cum signo displicenti audiendus.

§. VI. SENSIVM CVSTODIA.

Vtere sensibus tuis ex recta ratione.

§. VII. MORES AC GESTVS.

Placidi sint & maturi gestus ac mores.

§. VIII. COGITATIONVM NORMA.

1. Puritas eorum magno studio curanda.
2. Vilitas, brevitatis, deformitas libidinosa vniuersa.
3. Remedia contra cogitationes carnales.

§. I. AMOR CREATURARVM.

FREQUENTER memoria repetere Christianum te esse, non tam propter præsentem quàm propter futuram vitam; & terrenis caducisque rebus despectis, transfer cor tuum ad cælestia atque æterna. Tam nobiliter condita est anima tua, ut eam totus iste mundus satiare nequeat. Res transitoria, bona infima nunquam te satiabunt; sed solus Deus, qui est summum & perenne bonum, satiabit te. Quod quidem plenè tunc tibi contingit, quando in cælum receptus, videbis Deum sicuti est. Hic in terra non nisi miserum exilium est, & hiems aspera: in cælo vera patria est, & ætas amœnissima. Vita ista, quàm libet longa sit, æternitati comparata, quàm brevis est! Vix momentum temporis dici debet. Quàm citò transcurrunt, avolant & decidunt ea quæ in hoc mundo sunt! Si inhæseris fluxis, deflues cum eis. Inhære Deo, qui stabiliter manet, & nunquam defluit. Quid, obsecro, tibi pro-

SPICU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

desset, si modò divitiis, honoribus, deliciis voluptatibusq; mundanis afflueres, & postea mittereris in ignem æternum? Pensa, ô amice, pensa diligenter istud apud te ipsum.

2. Ideoque
creatus u-
vendum,
non abu-
rendum,
seu inor-
dinatè
adhæso-
ne fruën-
dum.

Utere hic, ad honorem Dei, creaturis: sed cave ne illis per vitiosum affectum agglutineris. Serva te intus liberum ac purum, quantum potes. Quidquid decoris, elegantiae dulcedinis, suavisque fragrantiae, ac suavium sonorum, vel perfectionis percipis in rebus creatis, refer id totum ad Creatorem, patriamque cælestem: nam à Deo omnis pulchritudo, suavitas & perfectio creaturarum profluxit. Tu quidem potes aliquod solatium secundum Deum ex ipsis rebus creatis capere; sed eis inhærere non debes, neque in eis te ipsum seu propriam delectationem perverse quærere.

3. Amor in-
ordinatus
etiam er-
ga san-
ctas per-
sonas am-
putandus
ob pericu-
la.

Igitur non adhærescas cum inordinato amore alicui homini, etiam si pius admodum & sanctus sit: nec cupias ut aliquis ita tibi adhæreat, verum Deo tuo contentus esto, & in eo delectare. Dici non potest, quantum noceat, & quanta pericula pariat inordinatus erga aliquem affectus, & amor, maxime dum quis per huiusmodi affectum, incautamque familiaritatem alteri non eiusdem sexus personæ sese alligat. Ama te & omnes homines in Deo & propter Deum; at Deum ama propter se ipsum.

4. Solum te
su dilige.

Dilige, quæso, Jesum Christum dulcem Creatorem & Re-

demptotem tuum, veras divitias tuas, & verum atque jucundissimum bonum tuum. Si non vales aum ardentem diligere, dilige ut potes, & quemadmodum ipse gratiam donare dignatur. Desidera ut possis illum perfecte pro grata voluntate ipsius amare. Quod si non sentis in te desiderium, saltem desidera habere desiderium. Dicit ei amabili Domino tuo: *Bone Jesu, ego te toto corde diligere debeo & cupio: tu pro me supplere digneris quidquid ardentis desiderii & amoris mihi deest.* Potes itidem dicere: *Domine, ego humilis, resignatus, patientis, benignus, mitis, modestus, continens, sobrius, alacer, devotus esse debeo & opto: tu pro tua bonitate supplere digneris quidquid mihi deest in his virtutibus ac bonis.* Quoties enim Christum Jesum eo modo piè & ex animo rogaveris (etiam si millies in die hoc feceris) toties ipse proculdubio se ipsum offeret Patri suo pro te, & defectum tuum perfecte supplebit cordis sui amore, suaque humilitate, resignatione, patientiâ, benignitate, &c.

§. II. MORTIFICATIO VOLUPTATUM.

Tamquam peregrinus & adventus in hoc mundo, vilipende impura oblectamenta, ea scilicet, quorum Deus causa non est, & quæ ad Deum obtinendum non promovent, quæque naturæ sustentandæ necessaria non sunt. Si voluptates carnis adhuc magni pendis,

1. Carnis ob-
lectamen-
tu mori-
endum,
& par-
cissimè
ut uten-
dum.

specu-
lum spi-
ritua-
le.

2.
Licitæ
volupta-
tes, etiam
in matri-
monio,
quæ rati-
one ad-
mitten-
da.
* Moni-
tum An-
geli Ra-
phaëlis
Tob. 6.
hic in-
culca-
tur.

pendis, & eis nimium deditus es, nondum satis intelligis te hic advenam & peregrinum esse.

Fortè mihi dices, Uxorem habeo, & quid faciam? Ad hoc ego: Urere conjuge tuâ castè, nec turpiter quidquam agas, neq; transgrediaris licentiam in lege DEI concessam: & si cûra est propagandi liberos, * effrenata tamen libidinis luxuries vitetur. Memineris te non pecus esse, sed hominem ratione præditum. Felix est vir verè spiritualis, qui interdum experiri meretur, quantum delectatio cælestis & divina terrenam carnalem delectationem superet atque excedat. Felix, qui carnis gloriam & sæculi pompam atque claritatem fidelibus oculis aspicens, agnoscit eam nihil esse: Et reverà illa similis est fosculo qui mox decidit ac marcescit.

§. III. APPARATUS MEDIOCRIS.

Modus in
externis
rebus te-
pendus.

Vanitatem, lasciviam, superfluitatemque illicitam in vestimentis & supellectili ne exquiras: sed modum ac mediocritatem pro tuo statu amplectere.

§. IV. CORPORALIS REFECTIO.

1.
Corpora-
lis refe-
ctionis
tempera-
tiã sine
lautitiis
& exces-
su.

Sis in sumendo cibo & potu moderatus, atque ab inhonestâ voracitate, sensualisque voluptatis aucupatione alienus. Si fortè ministrantur escæ simpliciores ac rudiores, nō ob id patientiam & pacem cordis tui murmurando amittas: sed ea, quæ à Deo dantur & providentur, sume cum gratia-

rum actione. Etiam si exquisiti- res epulæ administratæ fuerint, curam tamen carnis in desideriis ne feceris, nec inhæreas terrenæ delectationi, quàm sentis. Pudeat verò te quærere lautitias præter rationem & justam necessitatem, cum Dominus tuus Jesus Christus felle & aceto pro te potatus fuerit. Judica te indignum qui vel panem atrum percipias.

Quando ingluvies & inordinatus appetitus te acrius sollicitat, cogita quàm citò transeat, & quàm perniciofa sit blandiens voluptas. Certè si tu illam effrenatè secutus fueris, atq; expleveris, eâ transactâ omnino dolere debes: si verò pravam cupiditatem propter Deum refrenaveris, teque mundum servaveris, gaudebis utique in conscientia tua. * Ut autem animi devotionem inter edendum in te alas, potes (si impeditis) buccellas, quas sumis, intingere mente in pretioso sanguine Christi, & è roseis Vulneribus ejus potum haurire. Potes etiam, dum manducas, ruminare hæc verba: *Virtus divini amoris tui, dilecte mi Jesu, me tibi incorporet & intimè uniat.* dum verò bibis, ista: *Dulcedo divine charitatis tua, amantissime Jesu, influat in intima mea, & penetret totam substantiam meam, ad æternam laudem tuam.* In locis tamen in quibus sub refectioe recitatur sacra lectio, debes his quæ leguntur convenienter intendere, si ea intelligis.

Quòd

SPICU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

3.
Exce-
sum hu-
militati-
one corri-
ge.

4.
Purè cor-
pore refe-
ciandus
est & di-
scere.

Matt. 25

Quòd si fortè metas sobrieta-
tis aliquantulum prætergressus
fueris (id quod facile etiam ho-
mini pio plerumque accidit) hu-
militer precare benignissimum
Deum , ut immoderationi tuæ
ignoscat ; atque ita repurgatus,
bono sis animo. Qui repudiata
sobrietate , cibo potuque nimio,
porcorum more , se ingurgitat,
nullum in se Spiritui sancto &
gratiæ Dei locum relinquit.

Planè convenit ut manducan-
do, bibendo, quiescendo, dor-
miendo, valetudinemque curan-
do, purissimè concedas corpuscu-
lo tuo hujusmodi solatia. † Quæ-
dam sanctissima Virgo , ubi tale
quidpiam contulerat suo corpo-
ri, ita gaudebat, quasi illud exhi-
buisset Christo, qui dixit : *Quod
uni ex minimis meis fecistis , mihi
fecistis*; putabat enim se unam ex
minimis ejus esse. Refice ergo &
refocilla ipsum corpusculum tuum
cum discretione, ad æternam Dei
gloriam, in unione illius amoris,
quo dulcis Jesus, pro te factus ho-
mo, manducare, bibere, quiescere,
& somnum capere dignatus est
in terris : eique offer, in unione
ejusdem amoris, ipsa corporalia
solatia quæ admittis. Dum enim
in hunc modum illa sanctè perci-
pimus, & ea amoris charitativè
Christi inserta sive unita per ora-
tionem aut desiderium Deo offer-
rimus , redduntur ei admodum

† Praxis & exemplum observetur de pu-
ritate intentionis in omnibus obsequiis
quæ præstamus corpori nostro in curanda
valetudine, unde anima in meritis crescat
& sublevandis carnis necessitatibus.

placita, nobisque plurimum fru-
ctuosa.

§. V. DISCIPLINA LINGUÆ.

Sis in loquendo circumspe-
ctus, honestus, continens & in-
culpatus. Dilige silentium ratio-
nabile. Ea quæ prorsus vana vel
nimis nugatoria sunt, & quæ ri-
sum dissolutum excitant, ne pro-
feras. Christus enim in Evange-
lio dicit : *Omne verbum otiosum,
quod locuti fuerint homines, reddent
rationem de eo in die judicii.*

Devita item nimiam verbo-
rum asperitatem ac mordacita-
tem, & perhorresce obtrectatio-
nis atque maledicentiæ vitium.
Si necessitas vel evidens utilitas
exposcat ut de defectibus alterius
loquaris, vide ne quid aliter aut
alia intentione in medium ad fe-
ras, quàm oportet. Cave tunc, ne
animi amaritudine & malevolen-
tiâ impellaris ad loquendum.

Etiam non affirmes pro certis
ea quæ tibi incerta sunt. Fuge
studiosissimè omne mendacium,
omnemque hypocrisim, duplici-
tatem, & iniquam simulationem
ac dolum. Deus enim in regnum
suum non admittit quempiam,
nisi sit simplex, & ab omni furo
alienus.

Si cõtingat te audire aliquem
obtrektoriam & mala aut inhone-
sta verba proferentem, amputa
* convenienter sermonem noxium,
vel etiam modestè & discretè cor-
ripi eum qui talia loquitur. Quòd
si non potes commodè hoc facere,
ostende nihilominus vultus de-

H h

jeatio-

1.
Sermo suo
adifica-
torius.

Matt. 25

2.
Sine aspe-
ritate
aut ob-
trectatio-
ne.

3.
Sincerus
& ve-
rax, sine
furo &
dolo ma-
lo.

4.
Quomodo
amputan-
dus sermo
malus.
* Vide
& usur-
pa pra-
xes istas
valde ap-
positas

Spiculum SPIRITUALIS ad evitandum peccatum in detractionibus & obsecrationibus audientis.

Quinque sensus diligenter custodienda.

Moribus & gestibus neminem scandalizet.

Puritas cogitationum & mundicordia, cum remediis malorum cogitationum.

jectione, aut gemitu, aut discessu, aut aliquo alio convenienti signo, tibi displicere ea quæ Deo displicent: & claude saltem interioriores aures tuas, ne sermoni maligno consentias.

§. VI. SENSUUM CUSTODIA.

Magna omnino diligentiam custodire debes linguam tuam, & quinque sensus corporis tui, videlicet visum, auditum, odoratum, gustum & tactum. Vide ergo ne eis aliter utaris quam recta ratio permittit. Si enim loquacitatem amas, & sensibus dedituses, eorumque oblectamenta sine refrenatione sequeris; non poteris ullum in veris virtutibus profectum facere, & gratiam Dei destituêris; nam ea per sensus veluti per rimas quasdam effluet.

§. VII. MORES ET GESTUS.

Sis in moribus & gestibus tuis placidus ac maturus. Si inter eos, cum quibus conversaris, exhibueris te tempore & loco ad honorem Dei moderatè hilarem, rectè facies. Observa sedulo, ne quem dicto aut facto culpabiliter scandalizes.

§. VIII. COGITATIONUM NORMA.

Sis in cogitationibus & affectibus innocens ac purus. Quando pravam aliquam cogitationem, aut fœdam imaginem, vel ineptam lætitiâ in cor tuum ilapsam esse, & impurum affectum

suboriri sentis: † erubescere, & celeriter simpliciterque inde te averte, reflectens mentis oculum ad Deum aut ad alia minimè noxia, vel etiam signum sanctæ salutiferæque Crucis tibi imprimens.

Adversus turpes propensiones, libidinososque stimulos carnis, non parum pdest cogitare, quanta sit vilitas, ac brevitâs carnalis voluptatis, quantaque ipsius carnis corruptio. Quid enim est caro, quantumlibet etiam pulchra & elegans appareat, quid est nisi sterminus, & putredo, & ingenis fœtor? Si detrahatur pellis illa tenuissima quæ magnam pulchritudinem præ se fert, jam ipsa caro tota deformis erit. Certè moriendum est, & post mortem caro erit cadaver vilissimum.

Mirè etiam valet Salutatio Angelica piè lecta, & Sanctorum invocatio, metus item & horror amittendi gratiam Dei, diligens quoque consideratio, quidnam sit perpetuò separari à Deo & cunctis amicis ejus, atque cum diabolo æternis suppliciis in inferno affici. Facilius autem & felicius ipsum malignum spiritum prava suggerentem vincere solemus, si ejus immisiones tamquam muscas volitantes contemnamus, quam si multis rationibus ad illas respondere velimus.

† Brevia ista & utilia remedia contra malas cogitationes passim ab Adsceticis viis spiritualis ductoribus ac Doctoribus traduntur & commendantur.

CAPUT V.

Discretionis consilia & praxes.

§. I. SINGULARITAS VITANDA.
Ab omnibus, maxime ab iis qui canobiales vitam profitentur, vitetur singularitas.

§. II. FERVOR ETIAM AVSTERITATIS.
Fervor, ne corpus inde obruatur, in austeritate vitetur.

§. III. SCOPVS ACTIONVM DEVS.
*1. Eius benefacitiam sectemur, nostro prorsus abnegato.
2. Recte enim solius Dei intentio nobilitat etiam minima opera.*

§. IV. AUXILIA GRATIÆ.
*1. Gratia divine auxilium ubique invocandum.
2. Et tractus internus Spiritus sancti reverenter observandus.
3. Sic tamen, ut in rebus arduis semper utaris consilio peritorum.*

§. V. CHRISTI MERITA.
Christi meritis uniendo semper omnes actus nostri.

§. I. SINGULARITAS VITANDA.

Singula-ritas vitiosa, maxime in Canobis, eliminanda.
Sis in cunctis operibus & exercitiis tuis discretus, prudens, consideratus & strenuus: atque ad hoc adnitere, ut in illis tranquillitatem libertatemque cordis conserves. Cole Deum, & servito ei, non negligenter aut perfuntoriè, sed devotè ac studiosè. Singularitatem vitiosam diligenter fuge. His qui in Monasteriis degunt, & secundum communem approbatamque Regulam vivere debent, hoc singularitatis vitium præcipuè vitandum est. Sunt qui sibi mirè placent, si quidpiam fecerint quòd ceteri non faciunt. Magis exultant si semel jejuna-verint sociis manducantibus, quàm si decies cum aliis jejuna-

rent. Sed isti seipfos miserè fallunt.

§. II. ET AUSTERITAS.

Licet plerosque Sanctos homines vitam admodum rigidam duxisse legas vel audias, & magnus fortè fervor in initio conversionis tuæ ad inusitatam austeritatem amplexandam te impellat; non tamen inconsideratè sequaris hujusmodi fervorem, sed sapientum utere consilio. Quod enim sancti & perfecti fecerunt, id certo evidentique monitu ac tractu Spiritus sancti fecerunt. Vitia mortificanda sunt, non corpusculum opprimendum, nec natura destruenda. Ea crux & afflictio quam Deus homini imponit, multò securius portatur, quàm illa quàm homo ex propria voluntate assumit.

1. Nimitas austeritas cavenda, & discretionis ferore non moderanda.

§. III. SCOPUS VITÆ DEUS ESTO.

Quidquid facis vel omittis, fac & omitte propter Dei gloriam & honorè: ita ut in omnibus Deum per simplicem intentionem pure spectes, & ad eum præclaro fuisse bonæ voluntatis religatus sis, nusquam scienter & voluntariè quærens teipsum. Mox ubi deprehendis in te aliquam propriam atque inordinatam quæsitioem, repudia illam, & teipsum abnega: nam propria quæsitio, & propria voluntas, corrumpit cariosaque, efficit bona opera. Profectò vera sui abnegatio suaviter admodum resonat in auribus DEI, atque majestatem ejus mirificè oblectat.

1. Voluntas divina nostra semper præferenda cum perfecta sui abnegatione.

SPREU-
LUM SPI
RITUA-
ER.

Si vel unicam Salutationem Angelicam cum tui ipsius abnegatione ad perpetuam Dei laudem protuleris, ea & Deo gratior & tibi utilior erit, quàm si totum Psalterium sæpius ex propria voluntate sive cum proprietate legeres.

2. *Intentio recta nobilitat opus minimum.*
Nulla actio tam modica est, quæ si ad Deum purè referatur, non multùm profit animæ. Unde qui etiam flosculum unum propter Deum in altari reponit, vel imaginem alicuius Sancti sincera devotaque intentione exornat, grandem omnino mercedem recipiet. Sed & qui caput tantummodò inclinat aut flectit genu ad honorem Dei, non perdet mercedem suam. Opta & pete à Deo, ut ex singulis verbis tuis, ex singulis passibus pedum tuorum, ex singulis motibus corporis tui, & ex singulis buccellis quas edendo sumis, resultet eximia laus Conditoris: opta & pete, ut singulæ respirationes tuæ die ac nocte Deum honorent atque glorificent, eique amorem exhibeant: reverà enim fiet quod rectè & sanctè opraveris atque petieris.

§. IV. GRATIÆ AUXILIA.

2. *Voiq; invocandū Dei auxiliū.*
Quando vis quidpiam aggredi, erige cor tuum ad Dominum, & pete consilium ab eo, illumq; invoca: scienste neque agere, neque dicere quidquam nosse quod ei sit acceptum, nisi ipse gratiã suã te adjuvet.

3. *Interim motus observandū.*
Observa diligenter quid Deus in corde tuo loquatur, & utrùm

ipse rectaque ratio permittat ut hoc vel illud facias. Si incertus es utrùm propensio tua sit à DEO, attende an voluntatem Dei sequi velles, si eam perspectam haberes. Si enim invenis te ita profus affectum esse, ut ipsam Dei voluntatem sequi velles, & humiliter oras Deum ut te illuminet ac doceat: jam id ad quod crebrius intus traheris, confidas esse à Deo, modò à sacris Literis, & Ecclesiæ dogmatibus non discordet.

Convenit nihilominus, ut libenter Dei voluntatem ab aliquo homine Deum timente & illuminato petas, idque maxime in rebus arduis, propter dolos Satanæ sese nonnumquam transfigurantis in Angelum lucis.

§. V. MERITA CHRISTI.

Si bona opera & exercitia tua copulaveris unierisque actibus & exercitiis Christi, atque ita obtuleris ista Deo in laudem æternam; erit sanè ista oblatio ipsi Domino longè gratissima, & opera tua claritatem dignitatemque ineffabilem recipient ex actibus Christi quibus unientur. Plumbum tuum (ut ita dicam) murabitur in aurum optimum, & aqua tua in vinum excellentissimum. JESUS & MARIA sint semper charum refugium tuum, & chara spes tua: tu eis per devotam orationem commenda omnes necessitates tuas atq; negotia.

+ Ista pia & utilis praxis refertur ex Blofio apud R. P. Ieremiam Drexelium in Amussi seu Recta intentione lib. 2. cap. 8. §. 7.

CA-

CAPUT VI.

Regula consolatoria pro tentatis.

§. I. *Standum diligenter in CVSTODIA CORDIS.*

§. II. **DOLOR IN DESIDERIO:**
quando scilicet ratio vehementer cupit dolere de peccatis cum ipsorum displicentia intellectuali, est verus dolor.

§. III. **LAPSVS EX INFIRMITATE.**

1. *Longè differt lapsus ex infirmitate.*

2. *Et lapsus ex mera negligentia.*

§. IV. **IMPRUGNARI A VITIIS ET TENTATIONIBVS.**

1. *Non facit hominem minus gratum Deo, sed ab illis expugnari.*

2. *Neg. motu vitiorum aut tentationum commaculant animam; sed, si bene rejiciantur, purgant, & coronant.*

3. *Quin nec fada insomnia coinquinant, modo causam non dederit; nec in eu delecterit jam expergefactus.*

4. *Ita motus ira, indignationis, similesq., bene repressi, & rationi reverà & practice displicentes, non sedant, sed purificant animam.*

§. V. **PERSISTENDVM IN SANCTO PROPOSITO.**

1. *Tametsi ob fragilitatem creberimè labaris.*

2. *Cupientibus enim bene vivere loquuntur in Scripturâ promissiones misericordie & indulgentia: peccata autem parvipendentibus loquuntur comminationes formidabilis justitia Dei.*

3. *Deus enim in seipso non est terribilis: sed in effectibus justitiæ erga sua contempores pietatis.*

§. VI. **CONFIDENDVM auxiliis gratiæ Dei, non annitendum propriis viribus.**

§. VII. **ORATIONIS.**

1. *Cum fide firma minimeq. hesitanti oblatæ, magna est efficacia.*

2. *Semper ei conceditur, ut quod petebatur, aut aliquid utilius & opportunius.*

3. *Orandum est autem intellectualiter potius, quam per corporeas imagines.*

§. I. **CUSTODIA CORDIS.**

1. *Standum usque & usq. super cordis custodia.*
DECLINA prudenter peccandi occasiones, & eam societatem quæ te à Deo avertere potest:

jugiterque sollicitus esto pro puritate cordis servanda. Numquã inordinatæ securitati te tradas, cum hæc vita sit plena laqueis, tentationibus & periculis: sed semper cum rationabili & sancto metu tuam salutem operare. Verissima enim sunt verba Sapientis dicentis: *Si non in timore Domini renueris te instanter, citò subvertetur domus tua.* Quando tamen ex fragilitate humana laberis & peccas, quando item propter vitia te impugnantia videris tibi deficere magis quam proficere, nullo modo ob id despondeas animum: sed ingemiscens coram Domino Jesu, ora eum ut purissimo Sanguine suo omnem peccati maculam in te deleat, req. gratiã suã in bono confirmet.

§. II. **DOLORIS DESIDERIUM.**

Neque propterea angaris, quòd fortè non sentias dolorem vel contritionem. Si enim omnino velles & cuperes te non offendisse Deum, aut etiam † doles te non dolere: hunc quoque dolorem suscipit ac respicit Deus, qui pensat nõ tam quid sentias, quam quid velis. Dic sapius hæc aut similia: *O Domine Jesu, utinam numquam te offendissem! utinam posthac viverem juxta gratissimam*

† Quo pacto sufficit peccatori ad penitentia Sacramentum accedenti dolor, quòd non doleat aut non satis doleat, solide disputat Doctor Martinus Navarrus, citans S. Thomam & S. Bonaventuram, Manualis Confessariorum cap. 1. §. 22.

2.
Dolor in desiderio est dolor verus.

*seru-
lum spi-
ritua-
le.*
* No-
tetur hoc
serupu-
losi, qui
se. tor-
cu. ut
ob ve-
nialia.

voluntatem tuam, tibiq; placerem!
Eximia contritio illa est, cui amor, spes & humilis fiducia in Deum conjuncta est. Multo certè efficacius & citius leuiore offensa delentur, si homo culpam suam humiliter agnoscens, repente amanterque ad Deum se convertat, quam si defectus suos cum grandi pusillanimitate apud se diu pertraheret atque consideret.

§. III. PECCATUM EX INFIRMITATE.

*I.
Aliud
est, labi
in pecca-
tum ex
infirmitate.*
* Hæc
attingit
& transfert R. P.
Alfons.
Rodert-
cius in
suu Per-
fectio-
nis Exer-
citiuum
parte 1.
tr. 1. c.
12. & p.
2. tr. 3.
cap. 43.

* Porro aliud est, labi in venialia peccata ex infirmitate & occasione tantum; atque aliud, illa committere ex mera grauique negligentia. Qui enim ex infirmitate & subreptione offendit, licet nullius creaturæ inordinato amore captus detineatur, semperque se paratum animo inueniat ad relinquendum omnia, quæ certò scit Deum ab ipso velle reliqui; facile tamen, dum sese offert occasio, excedit, aut elatione animi, aut impatientiâ, aut torpore, aut ignaviâ, aut verborum leuitate ac nimietate, aut affectione sensuali atque carnali, estque vel potus & cibi intemperantior, vel plus satis hilaris, vel immodicè sollicitus atque occupatus; sed mox ut ad se rediit, dolet quòd studiosius se non custodierit, ac penitus a versatur etiam minimam peccati maculam, ob idque veniam citò consequitur. Fundus ejus corruptus non est, & ei peccata ac vitia minùs adhæ-

rent, minùsque gratiam Dei in eo impediunt.

Qui verò volens ac sciens creaturarum affectibus & amore captivus detinetur, atque in illis delectationem & voluptatem inordinatè quærit; is nimirum ex inertia & graui negligentia offendit. Nam etiam dum, occasionibus malorum sublatis, liber apud semetipsum esse potest, plurimum concupiscit ipsas occasiones; & culpas ita à se admissas, quas odisse deberet, parvipendit ac negligit. Liqueat planè, fundum huiusmodi hominis impurum esse. Verumtamen ipse quoque veniam obtineret, si post lapsum, veram contritionem & propositum sese corrigendi conciperet.

§. IV. PUGNA TENTATIONUM.

Aliud etiam est, impugnari à vitiiis; & aliud expugnari. Quàdiu non consentis, quamdiu tibi displicent ipsa vitia, & eis ratione ac voluntate repugnas; non elongaris à Deo, quantumlibet illa infesta sint & molesta. Quidam serui Dei, naturâ intus ac foris placidi sunt, & non nisi tenuiter impugnantur à vitiiis. Alii, dum occasiones sese offerunt, acrius quidem tentantur (cùm sint ex ipsa naturâ proclives ad superbiam, vel vanam gloriam, vel iram, vel gulam, vel luxuriam, vel alias culpas) nullo tamen modo volunt ipsis vitiiis præstare consensum. Nam quando illa in se sentiunt, mox deserunt & con-

tem-

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

temnunt quidquid Deo spiritui-
que ipsorum adversatur: & sen-
sualitate repudiata, cum fide hu-
milique oratione intrò ad Deum
confugiunt. Hi sæpè magis lau-
dantur à Deo, & virtutes excel-
lentiùs possident, quàm illi alii:
virtutum namque perfectio con-
certatione legitimâ comparatur.
Et quidem fieri potest, ut aliquis
eorum, qui strenuè adversus vitia
decertant, detineatur post mor-
tem aliquamdiu in Purgatorio:
sed ubi is plenè purgatus fuerit,
longè altiorem gradum in cælo
obtinebit, quàm obtineat alius
qui non ita strenuus fuit, licet si-
ne aliquâ Purgatorij penâ ad cæ-
lum pervenerit. Ergo non te fran-
gat tentationum magnitudo.

2. Etiam si in inferioribus & sen-
sitivis animæ viribus, quas cum
brutis animalibus communes ha-
bemus, sentire gravissimos vitio-
rum motus, sed eis non consenti-
res: etiam si immundissimæ ima-
gines, vel inauditæ adversus
Deum ac Sanctos ejus blasphemie
se se cordi tuo contra voluntatem
tuam assidue ingerent: non con-
taminarent, sed repurgarent ani-
mam tuam, ei que admirandas co-
ronas in cælo pararent. Plerique
admodum pii homines tentatio-
nibus hujusmodi ita divexantur,
ut nec unam quidem Orationem
Dominicam vel Salutationem
Angelicam absque diabolicis su-
furris explere possint. Isti incre-
dibilibus angustiis pressi, se qui-
dem multorum criminum reos

esse putant, sed coram Deo præ-
clari ^a Martyres sunt. Propter
illas immisiones, pressuras & af-
flictiones, nec oratio intermit-
tenda est (etiam si innumeris di-
stractionibus obnoxia sit) nec ul-
lum omnino bonum opus negli-
gendum. Qui vel semel vanæ sui
complacentiæ consentit, ^b de-
formior in oculis Dei redditur,
quàm si multis annis incidentias
etiam pessimas citra consensum
sentiret. Sæviant ut possunt ma-
ligni spiritus, titillet ac stimulet
caro: anima, quæ deliberata vo-
luntate se ad pravitatem non cõ-
vertit, gratiam Dei non amittit.
Ratio sæpè per importunas inci-
dentias pravasque cogitationes
& delectationem ita prævenitur,
ut homo pius illis aliquamdiu
præter voluntatem & delibera-
tionem intendat: qui tamen mox
ut perfectè advertit se talia cogi-
tare, avertit se inde, & delectatio-
ni, qua præventus est, non con-
sentit.

Si tu inter dormiendum (quan-
do ratio ligata est) obscœnum a-
liquod somnium passus fueris, nõ
hinc nimium contristari aut me-
tuere debes, modò evigilans, &
plenè factus compos rationis, re-
spuas animo quod vitiosum est.

^a Illam sententiam commemorat R. P.
Alfonso Rodericus Exercitii perfectionis
parte I. tract. 8. cap. 26.

^b Quod est peccatum saltem veniale, ob
consensum; at in quibusvis tentationibus,
quamdiu voluntatis consensus abest, nul-
lum est peccatum; imò sæpè in illis, dum
strenuè cum Dei gratia pugnatur, magni
meriti occasio est.

4.

Et neque
facta som-
nia, qui-
bus cau-
sam non
dederit.

Pecca-

SPECU-
LUM SEI
RITUA-
LE.

Peccatum omnino ex voluntate dependet : ita ut si voluntarium non fuerit , etiam peccatum non fit.

4.
Nec mo-
tus ira-
cundia
aut simi-
les pro
peccato
computa-
tur, nisi
voluntas
consen-
sisti.

Itaque rursus pro tua consolatione dico : Si propter injuriam tibi illatam, vel propter maledicta in te tuosque congesta, sive ob quamlibet aliam causam, sentires te irâ vehementer commoveri, aut erga aliquem malè affici, alicui invidere, & interim multum tibi ipsi displiceres, ac vitium quod in te vivit, reprimeres quantum posses, ipsumque per humilem confessionem atque orationem expellere ac mortificare conareris; nullum salutis tuæ detrimentum inde acciperes. Esset quidem tempestas in infima regione animæ tuæ; sed in suprema regione, ratio tranquilla voluntasque incorrupta & invicta maneret. Nihil profus te ab amicitia Dei alienabit, nisi peccato consentias. Ceterum ^a neque diabolus neque creatura alia cogere te potest ut consentias, cum habeas voluntatem liberam, quam Deus semper paratus est gratiâ suâ roborare, ne per consensum succumbas. Si tamen consensisti peccato, potes mox (opitulante Deo) per veram contritionem ac pœnitentiam redire in gratiam cum ipso Domino.

^a Nota similitudinem de motibus concupiscentiæ, & consensu rationis.
^b Voluntas libera cogi non potest.

§. V. PERSEVERANTIA.

Perfiste igitur in sancto proposito, etiam si millies in die labaris. Spera firmiter in Domino, qui semper veniam benignissimè dat homini bonæ voluntatis, culpam suam humiliter agnoscenti. Certè fieri nullo modo potest, ut quispian humilis repellatur ab eo, & pereat. O! si lumine gratiæ intus illustratus, aliquatenus cognosceres & sentires, quàm clemens, pius, suavis & bonus sit Jesus; haud dubiè amorosam grandemque fiduciam erga illum conciperes, & summè exultares. Quæ quidem jucunda fiducia, non ad benè vivendum segnem & negligentem, sed valdè promptum diligentemque te redderet. Ipse benignus Jesus frequenter hominem dulciter visitat, & consolatur gratiâ suâ, quem tamen scit paulò post casurum, & peccatum aliquod commissurum. O quàm libenter ille te recipit, dum post lapsum erectus, humiliter amantèrque ad eum redis! Tunc magno gaudio gaudent etiam spiritus Angelici, ac ceteri cælorum cives: nam & ipsi admodum benigni sunt ac misericordes, teque sincerissimâ charitate cõplectuntur.

Ei qui inordinato damnationis metu laborat, & tamen benè vivere conatur pro viribus, expedit prudenter cohibere oculos internos

PREU-
LUM SPI
RITUA-
LA.

Pf. 144.

El. 102.

Mina
Dei lo-
quantur
perseve-
rantibus
in malo.
Rom. 2.

Non ab
orece-
dentibus.

Rom. 8.

3.
Deum ter-
ribili,
quo sen-

ternos à nimia consideratione iusti iudicij Dei: Oportet eum indubitanter credere Scripturis sanctis quæ cælesti consolatione abundant. Et cuius animum non relevent suavissima Propheræ dicentis: *Miseratur & misericors Dominus, patiens, & multum misericors. Quantum distat ortus ab occidente, longè fecit à nobis iniquitates nostras: quomodo miseretur Pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se? Metuat & pertimescat severitatem iudicij Dei, is qui, Deo neglecto, mandatisque eius spreto, permanet in iniquitatibus suis, seque corrigere non vult. Hunc planè beatus Paulus alloquitur, dum terribilibus verbis intonat & ait: *An divitias bonitatis Dei & patientiæ & longanimitatis contempnis? ignoras quoniam benignitas Dei ad penitentiam te adducit? Secundum autem duritiam tuam, & impenitens cor, thesaurizas tibi iram in die iræ, & revelationis iusti iudicij Dei.* Sed idem Paulus eos qui à peccatis recedunt, & secundum spiritum vivere conantur, eximie consolatur, dicens: *Nihil damnationis est ijs qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant. Bonæ voluntatis homo nullo modo existimare debet Deum esse crudelem, cuius natura bonitas est, & cuius ipse benignitatem atque clementiam quotidie evidenter experitur.**

Nam quòd ille in Scripturis sanctis plerumque dicitur terribilis, & ira ac furor ei attribuitur;

hoc idèd fit, ut spirituales eius operationes & effectus iustitiæ illius significantur. Deus enim incommutabilis, nulli perturbationi obnoxius est: sed semper tranquillus in se manet, semper idem & uno modo est. Hinc in libro Sapientiæ scriptum est: *Tu*

su in 326
erit liden
ris acci-
piendus?

Sap. 12:

Dominator virtutis cum tranquillitate iudicas.

§. VI. FIDUCIA IN DEVM. Resiste constanter tentationi desperationis & diffidentiae. Fac quod in te est, ut magis ac magis proficias: non tamen confidas in tuo labore & conatu, sed in auxilio Domini Dei tui: nam qui in seipsis confidunt, deficiunt; cum homo nihil boni ex se facere possit.

In Dei
gratia
fidenda,
non in
suo cona-
tu.

§. VII. ORATIO.

Pete sedulo à Deo, ut mortificet in te, & auferat à te quidquid ipsi displicet: pete, ut efficiat te hominem secundum cor suum. Si enim fidem habueris, & perseveraveris in humili petitione atque oratione, impetrabis sine dubio id quod salutariæ conducit, juxta id quod salutariæ conducit, juxta promissum Christi qui dixit, *Petite, & accipietis. Itemque. Quæcunq; petieritis in oratione credentes, accipietis.* Necesse omnino est, ut si non statim, certè congruo tempore obtineas orando ea quæ utilia sunt, & quæ certâ rectâque fiducia sperare potes te obtenturum. Si duo simul preces Domino funderent, quorum alter rem eiusmodi peteret quæ pænè videretur impossibilis, consideret ta-

1.
Orandum
est Deum
cum fi-
ducia, se-
ne hæsita-
tione.

108. 16.
Mat. 21.

OFFICU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

men se à Deo exauditum iri; alter
verò pro re minima postulareret,
sed non plenam fiduciam haberet
erga Dominum: ille qui rogaret
pro re maxima ac difficili, multò
citius ob meritū fiducię suę exau-
diretur, quàm alter qui rem modi-
cam modicā fiduciā postulareret.

2.
Semper
obtinobit
quod pe-
tit, aut
quod me-
lius &
ad salu-
tem uii-
lim.

Si fortè piè petis ea quę tibi
utilia non sunt, dabit Deus quę
sunt utilia. Amantissimus Pater
est: dum postulas aureum spiri-
tuale, si denegat quod postulas,
facit hoc propterea, quòd tu par-
vulus nescires huiusmodi num-
mo bene uti: quoties tamen u-
num petis aureum, toties ille ti-
bi centum reponit in cælis. Fieri
non potest, ut etiam minima pre-
catiuncula ritè fusa, aut minimus
gemitus, minimumve suspirium
ad Deum piè emissum grandi fru-
ctu careat.

3.
Intelle-
tu &
spiritu
pariter,
quàm
corporeis
imagini-
bus oran-
du est
Deu.
Joan. 4.

Recita frequenter præcellen-
tissimam illam atq; suavissimam
precationem, quam Dominus nos-
ter Iesus Christus sacro ore suo
pronuntiavit, ac nos edocuit.
Et orando Deum, non imagine-
ris eum esse corporeum ac visibi-
lem; sed credens illum esse spiri-
tum, adora & precare in spiritu
& veritate. Concipe eum mente
ut supersubstantialem substan-
tiam: contemplare eum ut sum-
mam bonitatem summamque
charitatem, & intellectualem lu-
cem summè amabilem. Filium
tamen Dei, qui pro te factus est
homo, attende atque intueri ut
Deum & hominem.

CAPVT VII.

*Imperfectorum bonę voluntatis
consolatio.*§. I. IMPERFECTIO IN OMNIBVS
ALIQUA.

1. Nam etiam in magnis servis suis nervos ma-
nere permittit Deus:

2. Ne aliquis in vanam sui complacentiam
delabatur.

§. II. BONA VOLUNTAS.

1. Nunquam eam abiicit Deus, ne quidem in
imperfectu.

2. Et quid ea sit.

3. Quantum ab eā pondeat operum nostrorum
prestantia.

§. III. MORTIFICATIO.

1. Interna mortificatio necessaria est, & ab om-
nibus Sanctis exercitata: exterior non item; quā-
vis valde utilis sit.

2. Et pia gratulatione aliorum austeritas potest
feri nostra.

3. Humilitas imperfectos inter filios parvulos
Dei collocabit.

§. IV. VNIO OPERVM CVM CHRIS-
TI MERITIS.

1. Bona voluntas in seipsa pauperula, in Chri-
sto diuissima.

2. Ora igitur, ut suā abundantia Christus sup-
pleat penuriam meritorum tuorum.

3. Neque enim negabit Deus quod in Filij sui
nomine petitur.

4. Optimum igitur, opera tua cum Christi ope-
ribus & passionibus coniungere.

§. I. PERFECTIO BONÆ
VOLUNTATIS.

SI non potest esse perfectus sicut
Sopras, humilia te ipsum, & re-
signatus esto. Gratulare ex ani-
mo his qui perfecti sunt, Deum-
que glorifica, & ei gratias age pro
illorum perfectione. Solet verò
Dominus permittere, ut in plerif-
que electis suis sibi charissimis
semper aliquid vitii atque imper-
fectionis resideat, quòd sibi ipsis vi-
lescant, & humiles permaneant.

Reverà

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

Révèrà quidam † sanitatem ani-
mæ consecuti sunt, atque ad eum
virtutis gradum conscenderunt,
ut mortem ipsam fidenter subi-
rent potiùs, quàm in Deum scientes
ac volentes peccarent: & tamen
ipsi ignorantes se sanos esse,
semper timent atque anguntur,
nec aliud sibi persuasum habent,
nisi quodd debiles sint & infirmi.

Z.
Ne su-
perbiant,
& ut se
in Dei
volunta-
tem resi-
gnent.

Benignissimus sapientissimus-
que Conditor ex magna fidelitate
& dilectione, quam erga eos
habet, huiusmodi ignorantiam,
metù & pressuram in eis, quam-
diu vivunt, relinquit. Satis enim
ei perspectum est, illos ad eò fragi-
les esse, ut si se convaluisse pro-
comperito haberent, statim ad se-
ipsum cum vana sui complacentia
reflexerentur. Bonum illis est
eam perferre miseriam, in qua se-
se Deo humiliter resignant. Illos

* Pufil-
lanimes
bonæ
volun-
tatis in
vita se-
let De-
In mor-
te solat-
tis do-
nare.

* tamen sub mortem ab huius-
modi ignorantia & longi tene-
bris pius Dominus eripere con-
suevit: donans illis firmam erga
se fiduciam, in qua etiam feliciter
ex hac luce emigrant.

§. II. BONÆ VOLUNTATIS
VIRTUS

1.
Deum nō
abiciet
bonam
volunta-
tem.

Nullo pacto diffidere debes,
propterea quod imperfectus sis:
Deus enim abicere non potest
hominem bonæ voluntatis. Ipse
penitus novit infirmitatē tuam,
& te blandē consolatur in Evan-

Quia nempe status gratiæ, & animæ
sanitas, excludit quidem peccatum mor-
tale, sed non omnes morbos & navos ve-
niales. Et sic Sani dicuntur, quia carent cul-
pa mortali; & simul infirmi, quia non ca-
teat culpa veniali.

gelio, ubi sancti Angeli narran-
tur Christo nato cecinisse verba
ista optatissima, *Pax hominibus bonæ
voluntatis.* Non dixerunt, Pax
hominibus magnæ vel perfectæ
sanctitatis, (quàmquam si hoc
dixissent, id quod maximè ve-
rum est, dixissent;) sed ut etiam
infirmi ac pusilli, qui bonæ vo-
luntatis sunt, consolationem ac-
ciperent, læti, dixerunt, *Pax ho-
minibus bonæ voluntatis.*

Luc. 24

Si facis rationabiliter * quod
in te est, & Deo placere verè desi-
deras; Deus haud dubiè conatū,
laborem, desiderium & bonam
voluntatem tuam eximiè aliquā.
do coronabit, etiam si piis operi-
bus, exercitiis, atque orationibus
tuis magna inæqualitas adiun-
cta, & multi defectus permisti
sint. Quamdiu enim non avertis
voluntatem tuam à Deo, & sæ-
piùs doles atque ingemiscis pro-
pter imperfectionem ac multipli-
ces offensas tuas, Deus pro ines-
tabili bonitate sua reputat opera
tua digna æterna remuneratione.
Quamdiu, inquam bonam vo-
luntatem retines, & humilitati
ceterisque veris virtutibus das o-
peram, atque à peccatis sedulò
abstines; places Deo, & in bona
conscientia tua, tanquā in amœ-
na paradiso, jucundè commorari
potes.

2.
In quo
consistat
bona vo-
luntas.
* Cum
auxiliis
gratiæ
faciens
quod in
se est,
corona-
bitur à
Deo ob
bonam
volun-
tatem
in eo
quod
facere
non po-
test.

Certè bona omnia ex volun-
tate dependent: & quando hu-
militatem, charitatem, vel quas-
libet alias virtutes habere appe-
tis, & id tota voluntate vis, facis-

3.
Ab ea
pendet
perfectio
& valor
operis.

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

quod potes; proculdubiò habes eas coram Deo. Iridem dum boni quidpiam facere ex animo desideras, sed non vales; Deus bonam voluntatem tuam pro opere suscipit. Et tam magnum est desiderium tuum apud Deum, quàm magnum cupis, atque integra voluntate vis illud esse. Itaque utiliter admodum potes ita orare: *O utinam, Domine, utinam pro honore nominis tui, haberem tantum amorem & affectum ad te, quantum unquam aliqua creatura habuit! Pie Iesu, peto & opto vehementer, ut plena voluntate & perfecto desiderio omni tempore erigam in te, sicut tibi placitum est: peto & opto toto corde, ut in omni virtute & sanctitate tibi perfecte placeam pro grata voluntate tua.*

§. III. MORTIFICATIO.

1. Non debes etiam pusillanimis effici, nec putare te remotum esse à Deo, propterea quòd forrè nequis magnam vitæ austeritatem præstare, vel quòd ad eam sectandam minimè sentis te intus trahi atque impelli. Neque enim in illa consistit vera perfectio, veraque sanctitas; sed consistit in propriæ voluntatis ac vitiorum mortificatione, consistit in vera humilitate atque charitate. Non legimus beatam virginem Mariam Dei genitricem tam rigidam duxisse vitam, quàm rigidam duxit sancta vidua Iudith; & tamen longè perfectior fuit quàm ipsa Iudith. Non omnes electi eadem viâ extrinsecus gradiuntur: at intrinsecus omnes

Austeritas exterior bona est, sed non necessaria, interior autem omnino excipienda.

omnino eandem viam terere debent, nempe viam humilitatis veræque charitatis sive sancti amoris. Nam & aliam viuendi rationem beatus Ioannes Baptista secutus est, atque aliam sanctus Ioannes Evangelista; & tamen quia vterque verè humilis erat, ac Deum proximumque verè diligebat, vterque Deo maximè placuit.

Lætare, & lauda Deum, cuius gratiâ plerique adiuti, rigidam ducunt aut duxerunt vitam: ita enim per piam gratulationem sinceramque dilectionem merita eorum efficiet quodammodò tua, & præmium atque gloriam recipies à Deo pro bonis quæ in alijs purèamas. Porro, pro vitæ austeritate quæ tibi deest, potes offerre Deo Patri ieiunia, vigiliam, tribulationes, & acerbissimam passionem Christi. Quòd si rationem viuendi aliquantò asperiores (Deo adiuuante) sectatus fueris, facito id simpliciter ad gloriam Dei; & non nimium innitaris neque confidas huiusmodi austeritati vel meritis tuis, verum spem omnem potissimum colloca in passione Christi & in satisfactione, expiatione ac meritis eius.

Non est quòd multum metuant imperfecti, modò semper ad meliora contendant (sanctum tamen Dei timorem nunquam deponere debent) non est, inquam, quòd inordinatè metuant. Christus enim in corpore suo mystico

ROM

SPECULUM SPIRITUALIUM

non diligit solum oculos, id est perfectos: sed diligit etiam manus & pedes, diligit infima membra sua, diligit minuta vascula misericordiæ, quæ Sanguine suo & morte sua pretiosa mercatus est. Grandes filii Dei expeditè gradiuntur & currunt: parvi verò ægrè ac tardiùs incedunt. Beatus eris, si vel ex numero parvulorum filiorum fueris; nam & ipsi omnes regni cælestis erunt heredes. Qui creavit magnos, ipse idem creavit parvos: & Christus non minùs datus est in Salvatore parvis, quàm magnis. Fudit Sanguinem suum pro omnibus, omnes morte sua redimere voluit: nec ullus tanti beneficii expers est, nisi qui se illo culpâ suâ infeliciter privat.

§. IV. VNIO OPERVM CVM CHRISTO.

I. In nobis egeni, in Christo sumus abundanter.

* Credemihî, is qui verè humilis est & bonæ voluntatis, habet in Christo, pro devoto ac sincero cordis sui desiderio, quidquid boni sibi deest in seipso: habet in illo omnem sanctitatem atque perfectionem. Profectò enim ad hoc venit Christus in mundum, ad hoc incarnatus & passus est, ut peccatores sese humiliantes salvos faceret (eos ad æternam beatitudinem sublevando) ac pro eis satisfaceret, eorumque defectus suppleret sarciretque, & eos

^a Pia praxis Blosiana, offerendi Deo Patri merita Filii, pro hominibus meticulosis, ad supplendum opera nostra defectuosa, crebrò occurrit, & videri potest de ea re iterùm Consolatio pusillanimum cap. xxx. §. 11.

meritis suis locupletaret. Tànquam fidissimus parens thesaurizavit filiis suis, quos ab æternitate dilexit.

Ora igitur cum, ut ipse integrè pro te respondeat, satisfaciat atque suppleat: ora, ut meritis ac virtutibus suis egenam animam tuam exorner. Atque hoc petendo, spera certò & crede, illum pro immensa bonitate sua facturum quod humiliter postulas. Nam si dubius nimitumque meticulosus permanes; similis es ei, qui vilibus sordidisque vestimentis exutus, & repentè indutus Regiis, non novit decenter atque compositè pro exigentia ipsorum vestimentorum Regalium incedere; sed pro morum rusticitate, cui assuetus est, ineptè & incivilliter graditur. Offer Deo Patri in plenam expiationem peccatorum tuorum, & in suppletionem meritorum quæ tibi desunt, ipsum unigenitum Filium ejus Iesum Christum: offer omnia quæ ille pro te fecit ac pertulit: offer incarnationem, vitam, labores, passionem, cruciatus, Sanguinem & mortem ejusdem Redemptoris tui. Cujus quidem oblationis dignitas & præstantia homini prorsus incomprehensibilis est. Nulla scelera tam gravia & enormia esse possunt, quæ non meritis Christi & pretioso Cruore eius in homine bonæ voluntatis deleantur.

^b Quando ex sese confert ad actus poenitentia quidquid in sese habet & potest. Nempe cum auxilio gratia Dei.

2.
Orandum igitur, ut defectum nostrum suppleat per sua merita.

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

3.
Nihil ne-
gatur o-
ranti per
Christū.
Matt. 7.
& 21.
Marc. 11.
Ioa. 14.

4.
Coridi &
meritū
Christi
nostra
commen-
demus.

* Pau-
per in
se, dives
est in
Christo;
quia
parti-
ceps est
thesau-
ri meri-
torum
Christi.

Potes etiam dicere Deo Patri:
*Pater clementissime, rogo te per dilectū
Filium tuum Iesum Christum, ut mei
miserearis, & hoc vel illud mihi dones ad
eternam laudem nominis tui.* Nam
quandocumque aliquid piè, &
sanctè petitur in nomine Filii,
sive per Filium, Deus Pater gra-
tissimam habet eam petitionem,
cūm nihil illi charius sit ipso Fi-
lio suo.

Commenda bona opera & ex-
ercitia tua sacratissimo atq; mel-
lissimo cordi ejusdem Iesu Christi
emendanda perficiendaque: ma-
ximè enim id expetit cor illud
amantissimum, & semper paratū
est imperfecta tua excellentissimo
modo perficere. Gaude & exul-
ta, quia quantumvis * pauper sis
in teipso, admodum dives es in
Redemptore tuo, qui meritorum
suorum participem te esse voluit,
qui pro te homo factus est, pro te
jejunavit, laboravit, cruciatus
pertulit, Sanguinem fudit, &
animam posuit. Ingentem pror-
sus thesaurum in illo repositum
habes, si tamen verè humilis &
bonæ voluntatis es.

CAPUT VIII.

Schola humilitatis & patientiæ.

§. I. PRÆCONIVM HVMILITATIS.

Pulchra descriptio encomiastica humilitatis.

§. II. ACTVS EIVS PRÆCEPI.

1. Cognoscere & agnoscere, se nihil esse aut
posse sine Dei gratia, nisi peccare.
2. Agnoscere, omnia bona sua, Dei esse dona;
illum propterea in eū, non se, laudandum.
3. Sentire se dignū esse, quem omnia affligant,
& contemnant: idē, si eveniat, non solum idē nō
murrari, sed potius letari.

4. Imputare afflictiones suas peccatū suū: &
inde timorem simul ac spem concipere, tanquam à
paterna Domini Dei castigatione.

5. Diligere ipsos etiam hostes suos, exemplō
Christi.

6. Tolerare longanimitè omnem malorum un-
decumque proveniat, & quantumcumque dures,
pro Dei amore.

§. III. PATIENTIÆ VIRTVS.

1. Tribulatio patienter pro Deo tolerata, certū
signum divinæ electionis.

2. Quapropter Deus, quasi delectatus patientiā
suorum, facit cum tribulatione proventum.

3. De manu ergo illius omnia suscipienda, ut ille
laudetur, timeatur, ametur: non vidē de manu
creatura, quibus tantum Deus ut instrumentis
utitur.

4. Etiam cūm tu ipse tibi causa es malorum,
licet dolere debeas de offensa, afflictionem tamen
ipsam velut de manu Dei letanter suscipe.

§. I. LAVS HVMILITATIS.

QUANTIS præconiis digna
est sancta humilitas! Moneo
iterum atque iterum, ut hanc vir-
tutem præcipuè secteris: nam &
Christus hanc potissimum nos dis-
ciscere à se voluit. Ait enim: *Dis-
cite à me, quia mitis sum, & humilis
corde.* Hanc semper & exemplo
& verbo docuit. Vnde rursum
ita loquitur: *Nisi conuersi fueritis, nō
& efficiamini sicut paruuli, non intra-
bitis in regnum celorum.* Hanc a-
mantissimè respexit in Virgine
matre sua, sicut ipsa testatur di-
cens: *Respexit humilitatem ancillæ
sue.* Per hanc maximè Sancti om-
nes fuerint & sunt homines se-
cundum cor Dei. Breuiter, in hac
virtute consistit tota Christianæ
sapientiæ disciplina. Si tu non
desideras nec conaris esse humi-
lis, frustra tibi persuades quòd
possideas charitatem, & quòd
amœnam habitationem in te in-
veniat Spiritus sanctus, qui non

requie-

SPERCU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.
*Humi-
litas
& chari-
tatis fi-
da est
conjun-
ctio.
I. Cor.
13.

requiescit nisi super humilem. *
Humilitati charitas semper con-
iuncta est, & charitati humilitas:
neque fieri potest, ut quis charita-
tem habeat, si humilis non sit.
Nam (ut beatus Paulus ait) *cha-
ritas non inflatur, non est ambitiosa,
nō irritatur, sed est patiens & benigna.*
Sine humilitate & charitate ope-
ra atque exercitia tua, quantum-
vis magna esse videantur, inania
erunt ac putria. Vera autem hu-
militas intus in corde quærenda
est. Si desit interna humilitas,
externa nihil est, hypocrisis est.

§. II. HVMILITATIS PRO-
PRII ACTVS.

1.
*Agnosce
te nihil ha-
bere à te
nisi pec-
cata.*

* I. iv.
Thom.
I. 2. q.
109 a. 2.
quæres,
vtrum
homo
possit
velle &
facere
bonum
absque
gratia;
respon-
det ex
S. Au-
gustino
lib de
Corre-
ptione
& gra-
tia ca. 2.
quod si-
ne gra-
tia nul-
lum
prorsus
fide cogi-
tando,

Itaque habe cor humile ac sub-
missum. Agnosce tuum nihilum,
tuam infirmitatem & impoten-
tiam: agnosce tuam erga Deum
ingratitude, tuam malitiam
ac vilitatem. Enimvero ex te
ipso nihil es: & sine adiutorio
gratiæ Dei nihil boni velle, nihil
boni agere, & nec unam quidem
piam cogitationem concipere *
potes. Ex te ipso ad malum sem-
per propensus es: & nisi Deus te
seruaret, non est aliquid tam hor-
rendum scelus, quod non admit-
teres. Quare nulli, quantumvis
flagitioso homini, te ipsum præ-
ferre debes. Si non admisisti gra-
via peccata, tu certe ob bonita-
tem Dei, quæ te in illa ruere non
permisit, & tibi virtutem bene-
vivendi præstitit, præclariorem
habet causam te humiliandi, quam
habet is qui post perpetracionem
multorum criminum veniam ob-

tinuit, & in gratiam receptus est
à Domino.

Cum nihil in te sit propriè tuum,
nisi peccatum, tu quidquid boni
habet & agis, attribue Dei mise-
ricordiæ ac benignitati; nō tuam,
sed Dei laudem & gloriam quæ-
rens. Ne pilum quidem ex donis
Dei tibi assumes: nam etiam situ
solus omnia mortalium omnium
bona opera fecisses, tam nudus
inde manere deberes (quod ad
tui reputationem, & ipsorum o-
perum immodicam æstimationem
attinet) ac si nihil unquam
boni fecisses. Quid si quidpiam
ex donis Dei tibi adscripseris u-
surpaverisque, & propter aliquam
gratiam internam vel externam
appeteris ab hominibus magni-
pendi; latet utique in te grandis
superbia. Odio tibi sit hæc pestis
perniciosissima: quam tamen si
fortè sentis, non tamen illi con-
sentias. Dic Deo: *Domine, ego ma-
lum mori, quam consensum præbere:
renuntio omni impuritati.* Non so-
lum non adscribas tibi aliquid
boni, verum etiam malorum om-
nium quæ in mundo sunt, cul-
pam in te retorqueas. Confitere
te nullo modo esse dignum bene-
ficiis ac donis quæ à Deo accipis,
& illi gratus esto: confitere te
non esse dignum quem terra su-
stineat.

Certè cum tu peccatis tuis Do-
minum summæ majestatis ac san-
ctitatis graviter offenderis, iustū
esset ut & Deus ipse, & creaturæ
omnes, horrendis modis te affli-
gerent.

five vo-
lendo,
& aman-
do, five
agen-
do, fa-
ciunt
homi-
nes bo-
num.

2.
*Attribue
Deo non
tibi met
quid
quid in
te habet
boni.*

3.
*Tolera
libenter
internam
& exter-
nam cry-
stem pec-
tu tuis
debitam.*

PECCO-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

gerent. Proinde non mireris, neque perturberis animo, quando sentis te intus aridum, sterilem, odnubilatum, instabilem, desolatnm, & velut à Deo derelictum: quando item graves & diurnæ cruce, angustia vel tentationes te premunt, & quando alii te vilipèdunt, persequuntur aut etiam cædunt, contumeliosque ac maledictis afficiunt. Putas fortè tunc Deum tibi irasci: sed hæc ira paterna est, & ex amore proficiscitur. Non tibi displiceat tam amabilis Pater, dum te adversis exercet, aut exerceri finit. Mitesce, tolera, resignatus esto, & gratias age

4.
Accipe
crucem
velut sti-
pendium
peccato-
rum, &
arrham
divini
amoris.

Habe quidem moderatum timorem, sciens Deum plurimas culpas in te videre, ubi tu fortè unicam aut nullam advertis: time, inquam, & imputa peccatis tuis ea quæ sustines, ac fatere quòd adhuc graviora meritis sis: nullo tamen modo arbitreris te propter hujusmodi castigacionem non esse charum Deo. Imò verò vel hinc maximè confide te

Heb. 12.

charū illi esse: *flagellat enim Deus omnem filium, quem recipit.* Decanta in corde tuo hæc verba Prophetæ:

Mich. 7.

Ego ad Dominum aspiciam, expectabo Deum salvatorem meum. Iram Domini portabo, quoniam peccavi et, donec causam meam iudicet. Educat me in lucem, videbo iustitiam eius. Roga Dominum Iesum, ut ipse pro peccatis tuis satisfaciat: tu verò ea quæ pateris, pro amore eius perfer & tolera.

Porro illis qui te infestant aelædunt, omnem offensam ex corde remittas, teque benignum eis exhibeas, reddens bona pro malis, æquanimiterque ac sedata mente ferens eorū & verba aspera, & truces gestus, & sæva opera, & quidquid illi demum acerbatis sive in te sive in amicos tuos contulerint. Ne verò hæc tibi videantur factu nimis difficilia, propone ante mentis tuæ oculos ea quæ pro te pertulit, & exemplum quod tibi dedit Dominus tuus Iesus Christus: qui cum pateretur, non murmurabat, non exasperabatur animo, non vindictam expetebat, sed benignissimè orabat pro suis inimicis. Nonne ingens bonum putabis tibi obtigisse, si Regi tuo similis in aliquo esse potueris?

Nonnunquam in homine bono, qui Deum purè quærit, oboritur gravissima quædam angustia & afflictio, vel ex indispositione complexioneque naturali, vel ex cæli influenza atque aëris inæqualitate, vel ex maligni spiritus operatione, aliave ex causa, Deo id permittente: tumque ipse pius homo, putans se non placere Deo, solet pacem pectoris amittere, & mœrorem perturbationemque animi incurrere. Si te corripuerit talis angor, non eum velis violenter excutere, neque multas rationes perquiras, quibus te inde eripere possis: sed suscipe ipsam pressuræ molestiam humiliter de manu Domini, tanquam

SPECU-
RUM SPI-
RITUALI-
UM.

bam, disce omnia de manu opti-
mi Domini suscipere tamquam
optima, etiam si forte talis accidat
calamitas & afflictio, quæ saluti
tuæ contraria esse videatur. Ne-
que enim fieri potest, ut non &
optimum & utilissimum tibi sit,
quod purè de manu Domini ac-
cipis, cum Deus homini bonæ
voluntatis nihil præstet nisi op-
timum, ac saluti ipsius conveni-
entissimum: quod ita certum est,
sicut certum est Deum vivere. Si
ille potestatem satanæ daret, †
te omni reliquo vitæ tuæ tempo-
re diris terrificisq; modis vexan-
di corporaliter, tu fortè æstima-
res id intolerabilem esse infelici-
tatem, nimisq; horrendum Dei
in te iudicium: & tamen hoc non
solum non obesset saluti tuæ, sed
etiam prodesset plurimum, si de
manu Dei illud susciperes, &
humiliter pro Dei honore atque
amore tolerares.

4.
Etiam
quæ tu
sibi as-
seruisti
sua cul-
pa, de
manu
Dei te
velut in-
strumen-
to utentis
accipe,
dolens de
culpa
sua, gau-
dens de
Dei boni-
tate,
qui in
malo tuo
bonum
suum eli-
cit.

Nec illas quidem afflictiones
& cruces, quæ culpâ tuâ eveni-
unt, vel quarum causa tu es,
aliunde suscipias quàm de manu
benignissimi Dei. Semper tamen
tibi displiceat malum quod fe-
cisti: neque ullo modo culpam
conferas in Deum, qui peccati
auctor numquam est; nec in dia-
bolum, qui te cogere non potuit
ut peccares; sed tibi soli illam
imputa, qui peccato consensisti.

† Ad hanc rem considerationes lectu di-
gnas ex aureo eloquentiæ flumine effundit
S. Ioannes Chrysostomus lib. de Providen-
tia Dei ad Stagirium Monachum, quem so-
latur in mœrore, quia à diabolo obsideba-
tur.

Quandocumque molestum aut
acerbū quidpiam à creaturis tibi
infertur, mox converte cordis
oculos ad Creatorem Patremque
tuum cælestem, qui hoc ex amore
pro tuâ utilitate permittit. Illum
attende potiùs quàm creaturas
quæ tribulatione inferunt: hæ
enim tamquam instrumenta &
secures atque ascie sunt, quibus
summus ille Artifex utitur sicut
vult, & sicut electis suis utile esse
novit. Si quories homines de te
vel de tuis malè loquuntur, aut
iniuriam aliquam tibi irrogant,
perturbaris, ac patientiam ab-
ijcis; tranquillitas animi tui non
in Deo, sed in hominibus locata
est, dependetque ab hominibus.
Quod si ita esset, miser utique &
nimis infelix esses.

CAPVT IX.

Resignationis doctrina & varia exercitia.

1. Resignatio perfecta vera tranquillitatis fons
est & origo; ac mirificè Deo grata est.
2. Inde in tribulationibus & pressuris maximè
secura est, & gustum quendam habet Diuinitatis.
3. Eius est, tractum & motum Dei manifestum
& certè agnitionem libenter sequi: in alijs permi-
tere se diuinae providentiæ.
4. Perfectio verò illius est, Dei iustitiam erga
se diligere, acque atque eiusdem misericordiam.
5. Deus enim vult nobis omne bonum: tantum
modo petit animum resignatum.
6. Securitas igitur mentis resignata maxima est;
ut pote fundata in immensâ Dei erga suos bene-
volentiâ, imò erga peccatores.
7. Etiam omnem, aut partem omnem vitam malo
triuerint dummodò tandem penitentiam verè a-
gant.
8. In eo etiam, qui nondum est perfecta resi-
gnatus, velle autem esse, hoc ipsum desiderium
acceptat & approbat Deus.
9. Homini igitur resignato omni inordinata tri-
stitia pro suo est repellenda.

RBSI-

SPREU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

1.
Resigna-
tio perfe-
cta Deo
gratissi-
ma &
maximè
placet.

RESIGNA te Deo funditus, voluntatem tuam laudabili voluntati sanctæque ordinationi eius in omnibus humiliter subiiciens atque conformans: ita enim demum, & non aliter, veram ac stabilem cordis pacem obtinebis, ita palàm erit te verum Dei amorem habere. Ergo, siue Deus prosperitatem siue adversitatem dederit, siue te in lumine siue in tenebris esse voluerit, contentus esto: ferens omnia inæqualia pro viribus æqualiter animoque sedato, & Deum laudans, atque ei gratias agens. Quando vidêris tibi magnâ obsecritate ariditateque cõtabescere, & gravibus angustiis premèris, si tunc conformis divinæ voluntati, miseriam & afflictionem illam cum benigna tranquillitate propter Deum toleras, multò gratior Deo es, quàm si divino lumine multùm irradiarèris, & intus florent omnia.

2.
In tribu-
lationi-
bus ex-
sultat,
& secure
versa-
tur.

In pressurâ & afflictione homo non ita facilè seipsum quærere potest, sicut in sensibilis dulcedinis consolationisque affluentia: in hac enim plerumque natura se admiscet, & anima, si incautior fuerit, per immodicam delectationem citò maculam contrahit. Sanè fieri non potest, ut aliquis resignato corde quidpiam sustineat pro gloria Dei, quin saporem quemdam Divinitatis percipiat. Licet enim illi nihil fortassis sentire, id est, sensibiliter gustare cõtingat (Deo se ad tempus

occultante) hoc ipso tamen eì quod patitur benè sapit, quòd se illud ad æternam Dei gloriam velle ferre cognoscit.

Si voluntas Dei tibi dulcis est quando ipse te sanum esse & vivere vult, amara verò est quando te vult infirmum esse vel mori: nondùm plenè resignatus es, nondùm habes cor satis rectum. Si vis ut ipsum cor tuum jam non sit curvum, subjunge illud in omnibus voluntati divinæ, quæ semper recta est. Sine Deum agere recum quod volet, & ut volet, in virâ & morte, in tempore atque æternitate. Faciat Deus (te permittente) de animâ & corpore tuo, de amicis & rebus tuis, deque cunctis negotiis quod ipsi placitum est. Vnicè opta, ut semper voluntas ejus fiat: & eadem divina voluntas sit summa consolatio tua. Dic Deo: Domine, sicut ipse ab æternitate voluisti, ita fiat, & non ut ego volo: fiat in me & de me atque hominibus ac negotiis omnibus gratissima voluntas tua, nunc & in ævum sempiternum. Nihil melius postulare, nullam præstantiorem orationem fundere potes coram Deo, quàm ut petas fieri voluntatem ejus.

Etiamsi non ita pridem incepisses meliùs vivere, & jam tibi moriendum esset, nihilominus sis resignatus: nec scire aut perscrutari velis, utrùm te Deus post

a Semper tamen curando ut perseveremus in gratia Dei: nam non potest homo sese resignare ad gratiæ Dei amissionem vel diminutionem, vel ad minimi ac levissimi peccati commissionem vel admissionem.

3.
Verè resignata anima se totam Deo beneplacito permittit, in utramque partem, seu de consolatione seu consolatione.

4.
Atquè amat Deum erga se iustitiâ, ac misericordiâ.

Specu-
lum SPI-
ritua-
lis.

mortem missurus sit ad Purgato-
rium, ^a an mox recepturus in cæ-
lum. Sic tibi placeat dulcedo mi-
sericordiæ ejus, ut tamen non di-
spliceat pulchritudo justitiæ il-
lius. Vox hominis benè resignati
hæc est: *Domine Deus meus, si in tui
vergeret laudem, ut post obitum meum
annis quinquaginta a flammis purgatoris
circularer, illicò me sub pedes tuos abii-
cerem, & in sui honorem pœnas illas
animoparatissimo exciperem.* Sancti
Patres affirmant, eum ^b qui Dei
erga se justitiam perinde ut mise-
ricordiam ad æternam ejusdem
Domini gloriam exosculatur ac
diligit, tam facillè peccatorum
suorum omnium & pœnarum il-
lis debitarum plenam veniam
obtinere, quàm facillè una aquæ
guttula in ardenti fornace con-
sumitur.

5.
Homini
bona vo-
luntatis
& benè
resignato
vult De-
us omne
bonum.

Vult tibi bonæ voluntatis ho-
mini benefacere Deus: vult te æ-
terâ beatitudine secum perfrui.
Vult hoc, quia summe bonus &
misericors est. Neque enim indi-
get bonis tuis opulentissimus
Conditor, sed petit cor ad se
conversum, humile, resignatum,
ac sanctâ erga se fiduciâ firmatû,
quale scilicet invenit in latrone
illo, cui pendens in cruce dixit,
Aug. 23. *Hodie mecum eris in Paradiso.* Si hu-
jusmodi, cor habueris, nullo mo-
do poteris separari à Deo. Ipse
enim tibi & viventi & morienti,
affectu plus quàm paterno aderit,
teque proteget ac consolabitur.
Faciet planè quod per Prophe-
tam suum pollicitus est, dicens:

*Quomodo si cui mater blandiatur, ita ego
ego consolabor vos, & in Jerusalem con-
solabimini. Videbitis, & gaudebit cor
vestrum.*

Ergo tam vivens quàm mori-
ens securè te ipsum & omnia pro-
videntiæ Dei committe, omnem-
que sollicitudinem tuam in eum
proice: semper tamen faciens
rationabiliter quod tuum est. In-
nitere benignitati bonitati que
ejus firmissimè, & in eo plenissi-
mè confide, quidquid etiam acci-
dat. Reverà enim majorem ille
tui curam gerit, quàm ipse gere-
re possis. Te salutemq; tuam ma-
ximè diligit Dominus, qui gra-
tuitâ pietate suâ ad imaginem si-
militudinemque suam te fecit, &
ex purissimo atque ardentissimo
tui amore incarnari, pati ac mori
voluit. Tanto tenetur desiderio
eorum omnium qui ipsum sanctè
colunt & sincerè amant, quasi ro-
tâ beatitudo atque essentia ejus
ex illis pendèret. * Si cum chari-
tate, quâ te diligit Deus, confera-
tur amor, quem omnes umquam
parentes habuerunt, habent, &
habebunt erga filios suos; erit ve-
lut aquæ stilla exigua cum vastis-
simo mari comparata.

^a Imò animæ non planè pleneque purga-
tæ in hac vitâ, hilariter post mortem sub-
eunt, & exequuntur cum magnâ resigna-
tione voluntatem Dei de pœnis Purgatoris
ignis tolerandis ad satisfaciendum justitiæ
divinæ: & hanc resignationem illis solatio
esse, docet R.P. Franciscus Suarez in 3. part.
D. Thomæ Tomo 4. disputatione 46. sectio-
ne 3. 4. Dices.

^b Cùm enim hoc fieri non possit, nisi per
actum perfectum excellentissimæ charita-
tis, apparet eum sufficere posse ad plenam
culpæ & pœnæ deletionem, juxta doctrinâ
D. Thomæ Supplemento 3. p. q. 5. art. 2.

Ne.

6.
Magna
securitas
resignatio
in Deo
gaudium
benignitas
fidelitas

* Ob
medi
charitas
Dei
gaudium

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

7.
Etiam
eor. qui
sibi ad
ipsum
conver-
tuntur,
tenerrimè
Deum
comple-
ctitur.

Neque dubitare quidquam de-
bes de illius erga te summâ dile-
ctione, propterea quòd fortè vi-
tam tuam omnem, aut pænè om-
nem malè vel nequiter transege-
ris. Quamvis enim innumera
profusque nefanda sint scelera
quibus eum offendisti, jam tamen
quia illa purè confessus es, & verè
ab eis averlus atque ad Deum con-
versus, te ipsum non sicè humi-
lias, Deoque placere ex animo
desideras ac studes; omnino ipsi
Domino totique aulæ cælesti
charus es. Deus, qui tibi dedit ve-
ram contritionem, dedit sine du-
bio & veniam: nec attendit qua-
lis aliquando fueris, sed qualis
modò sis aut esse t cupias. Ma-
gnus sanè Dei honor est, quòd i-
ple tam misericorditer & beni-
gnè peccatorem indignissimum
ad se redeuntem recipere digna-
tur. Nam & cæli cives ob id pro-
rumpunt in divinæ laudis melos
suavissimum, videntes summam
illam Majestatem tantâ pietate
demittere se ad animam pecca-
tricem. Crede sine aliquâ hæsi-
tatione, Deum immenso amore te
complecti: crede item, eum qui
sic te amat, & velle & posse cun-
cta benè disponere pro salute ani-
mæ tuæ. Nihil ille magis abs te
expetit, quàm humilem tui in-
a In statu peccati.

† In statu gratiæ: & hoc sensu citat. D.
Thomas 3 par quaest. 86. artic. 1. verba Eze-
chielis cap. 8. ubi Deus ad solatium verè
pœnitentis dicit: *Omnia iniquitatum eius,*
quas operatus est, non recordabor amplius. ac si di-
cat: Non videbo in pœnitentiâ peccatoris,
peccatum quod fuit, sed pœnitentiam quæ
est.

omnibus resignationem, & pro-
pria voluntatis abnegationem,
plenamque erga se confidentiam.

Quòd si non potes te tam libe-
ro & integro corde resignare ut
velles, si propter ad veritatem
vel mortem imminentem sentis
te pavidum aut pusillanimum, ne
turberis inde: nam Deus attendit
& approbat voluntatem ac desi-
derium tuum. Et ut infirmitatem
tuam Christus consolaretur, ipse
quoque passione & morte suâ im-
minente voluit pavore ac mœro-
re corripì. Itaque omnem formi-
dinem tuam in abyssum miseri-
cordiæ ac bonitatis ejus deponi-
to: & ei, si nò promptissimo cor-
de, saltem pio ore dicito: *Domine,*
offero, resigno & permitto me tibi, fiat
voluntas tua. Plerumque contin-
git, ut homo irresignatæ volun-
tatis animosius atque fidentiùs
excipiat adversa, & fortiùs illa
extrinsecus perferat, quàm is qui
resignatæ voluntatis est.

Repelle diligenter ab animo
tuo inordinatam tristitiam, &
(sic ut suprâ dictum est) firmiter
innitere benignitati Dei, dicens
cum beato Iob: *Etiam si occiderit*
me, in ipso sperabo. Nam ad hoc
Isaias quoque Propheta te horta-
tur, dum dicit: *Qui ambulavit in te-*
nebris, & non est lumen ei, speret in no-
mine Domini, & innitatur super Deum
suum. Fieri non potest, ut Domi-
nus hominem rectæ fidei & bonæ
voluntatis sperantem in se dese-
rat. Vnde ait: *Quoniam in me spera-*
vit, liberabo eum.

8.

Qui non
habet
perfectâ
resigna-
tionem,
desid. red
eam ha-
bere.
Mat. 26.

9.

Repella-
tur a re-
signato
tristitia
inordina-
ta.
Iob. 13.

Isa. 50.

Psal. 91.

CAPVT X.

*Exercitium introversionis, cum sep-
tem illius obiectis.*§. I. *Primum obiectum introversionis, Præ-
sentia Dei.*

1. Assuescat animus exteriora relinquere, & se ad Deum intra se recolligere.
2. Omnia enim in Deo, & Deum in omnibus.
3. Sed peculiari modo in creaturis intellectu-
libus, quo non est in aliis.

§. II. *Secundum obiectum, Trinitas Bene-
dicta.*

1. Quomodo Trinitatis mysterium sit cogitan-
dum.
2. Admiranda imago Trinitatis in anima ratio-
nati.
3. Mysterium hoc non nisi cum summa reveren-
tia & cautela ruminandum & explicandum.
4. Manuductio quedam ad ipsius conceptum
explicandum per exempla creata: quæ tamen ipsi
mysterio valde inadæquata sunt.
5. Trinitas diuina incomprehensibilis & im-
mensebilis.

§. III. *Tertium obiectum, Attribute seu
Perfectiones Dei.*

1. Quomodo cogitanda sint per introversionem;
2. Moderatè & sine nimia peruestigatione, aus
labore intellectus quasi violento.

§. IV. *Quartum obiectum, Oratio con-
tinua.*§. V. *Quintum obiectum, Lectio sacra.*§. VI. *Sextum obiectum, Exercitiorum
variatio.*

1. Lacryma vera quomodo haberi possint.
2. Præsertim exercitiorum sine anxietate, sine pro-
pria adhesionem, sine notabili singularitate.

§. VII. *Septimum obiectum, Christi hu-
manitas.*

1. Cum affectu & desiderio, & conatu imitatio-
nis cogitanda est.
2. Præsertim memoranda crebrius Passio ipsius.
3. Christi formæ voluntas humilis & resignata
potius à Deo postulanda quam sublimis gradu
contemplationis.
4. Humanitas Christi gradus securus, & ianua
est cuiusdam ad contemplationem Diuinitatis.
5. Ratio pie concipiendi mysterium incarnationis,
& passionis Dominice.
6. Christum in cruce acutissimos dolores pertu-
lit, & simul tamen Deitate sua perfruebatur.
7. Corpus Christi in ipso conceptionis instanti
perfectè simul formatum fuit & animatum.

§. I. *Obiectum primum introversionis.*

PRÆSENTIA DEI.

REVOCATA & converte frequen-
ter mentem tuam ad ipsum
Dominum Deum tuum, ambu-
laque reverenter coram eo, qui
majestatis suæ præsentia & virtu-
tis magnitudine ubique est. Ipse
enim per Prophetam dicit: *Cæ-
lum & terram ego impleo.* Ubique
præsens est: sed nullo loco con-
tinetur, nullo loco concluditur.
Ubique totus atque indivisus est:
nullius tamen rei immunditiæ
contaminatur. Sensibiles rerum
sordes, non secundum rationem,
sed secundum sensum dumtaxat
sordes dicuntur. Deo autè nihil
immundum est præter peccatum,
quo ipse etiam inquinari non po-
test, sicut solaris claritas illu-
strans cloacas minimè inficitur.

Si quæris, Vbinam erat Deus
antequam mundum conderet?
respondeo, quòd erat apud seip-
sum, erat in seipso, & nunc,
mundo condito, in seipso est.
Deus ergo qui ubique est, omnes
creaturas penetrat, eisque per
simplicem & occultam essentiã
suam propinquior est quàm ipsæ
sunt sibi. Esse rerum omnium est,
quia ab eo cuncta creata dependen-
t, ac sine eo omnia nihil sunt,
& mox in nihilum redigerentur,
nisi ab illo conservarentur. Res
omnes sunt in Deo tamquam in
virtute ipsas continente ac regen-
te. Vnde Paulus in Actis Apосто-
lorum dicit, nos in Deo vivere, mo-
veri, & esse. Res etiam sunt in Deo
secundum ideam; nam ideæ, seu
in-

1.
Mentis
trorsum
cogitatio
Deum
ubique
præsentia
tem, &
sest ad
eum con-
versio.
1er. 27.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.
44.
45.
46.
47.
48.
49.
50.

24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.

SPECULUM SPIRITUALIA.

intelligibiles formæ rerum omnium, fuerunt ab æterno in mente scientiaque Dei, & in eâ stabiles atque incommutabiles manent ac vita sunt: & ipse Deus, vel essentia divina, est una idea atque unum exemplar rerum annuum, intellectualiter omnia repræsentans. Hinc Ioannes Evangelista, cum dixisset omnia per æternum Dei Verbum facta esse, & sine ipso nihil esse factum, subiicit: *Quod factum est, in ipso vita erat.*

Ioan. I.

3. Peculiari ratione & modo præsentis est Deus anima rationali, & imprimè iusticiæ piæ: item Beati & damnati.

Sicut dicebamus, Deus est in rebus omnibus. Creaturis autem rationalibus imagine suâ insignitis nobiliter admodum inest, licet à sensu impiorum longissimè absit. Quilibet enim perversus elongatur à Deo dissimilitudine, sicut pius quisque similitudine ei propinquat. Igitur bonis hominibus Deus adest etiam per salutarem gratiæ suæ exhibitionem: civibus cæli adest per claram gloriæ suæ manifestationem: damnatis adest per congruam iustitiæ suæ executionem. Felix illa anima, quæ Deum sincerè diligens, in hoc exilio præsentiam eius libero, claro, sereno, & simplici mentis intuitu (gratiâ eius adiuvante) contemplari novit;

§. II. Obiectum secundum

SACROSANCTA TRINITAS.

1. Quando mentem tuam subit adorandæ Trinitatis memoria, non fabrices tibi, more Ethnicorum, tres deos: sed crede, Patrem & Filium & Spiritum sanctum

esse unum Deum, qui est interminata plenitudo essentiæ, vitæ, potentiæ, sanctitatis, sapientiæ, bonitatis, suavitatis, venustatis, opulentiæ, nobilitatis beatitudinis, gloriæ, & omnimodæ perfectionis. Crede, * inquam, tres increatas personas esse unam Deitatem, unam substantiam live essentiam, creaturas omnes infinite transcendentem, immensam, non aliunde dependentem, nullius indigam, per se subsistentem, sibi que sufficientem, summè fulgidam, summè pulchram, summè jucundam, summè tranquillam, summè amabilem, summè perfectam, superessentialem atque simplicissimam, quæ neque corruptibilibus oculis videri, neque intellectu comprehendi potest. Venerare unitatem substantiæ in personarum trinitate, & Trinitatem personarum in unitate substantiæ. Vna & individua essentia, tres personæ; * & tres personæ sunt una atque individua essentia. Omnino Pater & Filius & Spiritus sanctus (quod ad substantiam attinet) unum sunt, cum tamen in personis magna sit distinctio. Alia est persona Patris, alia Filii, alia Spiritus sancti; sed non est alia essentia Patris, alia Filii, alia Spiritus sancti: nam Patris, & Filii, & Spiritus sancti una est substantia, una natura, una Divinitas, una maiestas. * Sicut confitemur, Patrem ingenitum, esse perfectum & incommutabilem Deum, sive intelligentiam

Trinitatis.

* Unitas naturæ divinæ & perfectiones simpliciter simplicis.

* Trinitas Personarum.

* Proprietates singularem in trinitate personarum.

SPUCU-
SUM SPI-
RITUA-
LE.

gram veramque Divinitatem esse in Patre: ita confiteri debemus, Filium à Patre genitum, esse perfectum atque incommutabilem Deum; & Spiritum sanctum à Patre Filioque procedentem (qui est amor Patris & Filii) esse perfectum incommutabilemque Deum.

* Ac-
quali-
tas om-
nium.

* Attamen Pater & Filius & Spiritus sanctus non sunt tres Dii, sed unus perfectus & incommutabilis Deus, unus Dominus, unus æternus, unus omnipotens, unum principium omnium rerum conditarum. Quidquid una persona secundum substantiam est, hoc ipsum est & quævis alia. Planè quidquid est in una persona, id ipsum totum etiam in qualibet alia est: neque una aliquid minus habet quàm tres simul, nec

* Mod' proceffionum divina- rum.

tres simul aliquid plus habent quàm una sola * Pater à seipso est, sui ipsius æterna essentia est, & à nullo quidquam accipit: Filius non est à seipso, est enim à Patre solo, & à Patre habet quidquid habet: Spiritus sanctus etiam non à seipso, sed à Patre & Filio est, habetque à Patre & Filio quidquid habet. Pater communicat se totum Filio: nam dat ei totum esse suum divinum seu totius Divinitatis suæ plenitudinem, & unà cum Filio dat eandem Divinitatis plenitudinem Spiritui sancto. * Nihil tamen est in gloriosâ Trinitate prius vel posterius, nihil majus aut minus: sed ipsæ tres divinæ personæ, quibus una eademque est substantia,

* Con-
terni-
tas.

sunt eoæternæ & summè æquales, summèque similes, atque in se invicem manent. * In Patre totus Filius est, & totus Spiritus sanctus: in Filio totus Pater est & totus Spiritus sanctus: in Spiritu sancto totus Pater est & totus Filius. * Licet verò, attribuaturs Patri potentia, & Filio sapientia, & Spiritui sancto bonitas; ipsarum tamen trium personarum una eademque est potentia, sapientia, ac bonitas. Persona Filii assumpsit naturam humanam, nõ autem persona Patris, neque persona Spiritus sancti: incarnationem tamen Filii tota Trinitas operata est. Nam sicut trium personarum una est essentia, ita etiam una est operatio, una & eadem voluntas.

In anima hominis pulchrè relucet sanctæ Trinitatis imago. Habet enim anima rationalis (sicut habent & spiritus Angelici) tres naturales vires admodum excellentes, nempe, memoriam, intellectum, & voluntatem: quas Deus illi indidit, ut ipsa Deum memoria recolere, intellectu cognoscere, voluntate eligere & diligere, atque eo frui possit. Quemadmodum autem Pater & Filius & Spiritus sanctus sunt unus Deus, sive una divina substantia; ita tres illæ superiores spiritualesque animæ vires, sunt una mens, sive, una animæ essentia. Tres æternæ & inseparabiles personæ Divinitatis inseparabiliter operantur: & prædictæ tres potentia

* Cog-
xiffen-
tia.
* attri-
buta
trium
personarum
& opo-
ratio-
nes Hy-
autem
omni-
invenit
Lectio
tum in
Symbo-
lo Atha-
nassi, in
in Schol-
lastico
Docto-
ribus
pud D.
Lectio
per quod
trinitas
omnes
quæ de
Deo
no &
quæ de
Deo
trino
agent
Trin-
tu in
in hoc
nt.

SPECULUM SPIRITUALIS.

*Sensus seu potentia animæ tametsi præstantiores sensibus corporis, tamen per sensus corporis reos apte representantur.

3. Trinitatis mysterium cum summa reverentia cogitandum.

tentiæ animæ etiam inseparabiles operantur inseparabiliter. Neque enim memoria aliquid recollit aut recogitat sine intellectu & voluntate: nec intellectus aliquid cognoscit sine memoria & voluntate: nec voluntas aliquid eligit vel diligit sine memoria & intellectu. Istæ tres * potentia animæ sunt spirituales sensus: nam visus attribuitur vi intellectivæ, auditus vi memorativæ, odoratus, gustus, & tactus vi affectivæ sive amativæ, hoc est, voluntati. Sicut autem spiritus præstantior est corpore, ita illi sensus perfectiores & digniores sunt sensibus corporis. Porro ea anima quæ supra vires suas naturales sublevata, meretur in simplici essentia sua occultissimoque fundo invenire Deum, ei que sine medio uniri, † videt, audit, odoratur, gustat & tangit quod nullis verbis enarrari potest.

Nō nisi sobriè loquaris de mysterio altissimæ Trinitatis: quia tam impossibile est ut quis illud explicet, quàm impossibile est ut

† In intima animæ cum DEO unione ac mystica fruitione esse operationes delectationis internas, functionibus externis quinque sensuum corporeorum respondentes, doctè, piè, subtiliter docuit S. Augustinus lib. 10. Confessionum cap. 6. ubi sic rogat Deum: *Quid amo, cum te amo?* Et mox sibi respondet: *Amo quandam lucem, & quandam vocem, & quandam odorem, & quandam cibum, & quandam amplexum, cum amo DEVM meum: lucem, vocem, odorem, cibum, amplexum interioru hominu mei; ubi fulget anima, quod non capit locus; & ubi sonat, quod non rapit tempus; & ubi olet, quod non sargit status; & ubi sapit, quod non minuit edacitas; & ubi haret, quod non divellit facietas. Hic est quod amo, cum DEVM meum amo.*

homo in terra stans, cælum digito contingat. Quis enim dicat, vel etiam intelligat, uti Pater perennem essentiam suam clarissimè perspicuens, seque perfectè cognoscens, Verbum suum proferat, seu Filium generet sibi consubstantialem, coæternum, & coæqualem? Nam illa sui cognitio, Filii sui in æternitate generatio est. Quis item capiat, uti Spiritus sanctus procedat atque emanet à Patre & Filio, quibus etiam consubstantialis, coæternus, & coequalis est? Ista omnem intellectum humanum excedunt.

Veruntamen ut etiam sensibili similitudine confirmetur in te fides, qua credere debes Filium esse æternum, & Spiritum sanctum æternum, sicut Pater (à quo procedunt originemque accipiunt) æternus est: attende uti splendor & calor ab igne quidem vel flamma procedunt, qui tamen igne posteriores tempore non sunt. Nam eo ipso momento quo ignis est, etiam splendorem & calorem emittit, nec unquam ignis sine splendore caloreque esse potuit, adè ut si ignis esset æternus, splendor quoque ejus esset æternus, & calor æternus. Itidem tam splendor quàm calor procedens à sole, coævus est soli.

Incomprehensibilis illa generatio atque processio in sanctissima Trinitate, sicut initium nunquam habuit, ita nec finem unquam habitura est: si enim habuisset initium, vel si aliquando desi-

SPECULUM SPIRITUALIS.

4. Exempla Trinitatem adumbrantia, valde obscura & remota similitudine tantum mysterium aliquo modo representant.

5. In Trinitate processiones personarum sunt incomprehensibiles.

L 1

desi-

SPECU-
LUM SPI-
RITU-
LE.

desineret, aliqua mutatio circa di-
vinitatem facta esset aut fieret,
quod nullo modo fieri potest: nā
natura & substantia divina est in-
commutabilis. Cū quælibet di-
vina persona sit perfectionis infi-
nitæ, & quælibet aliam limpidi-
simè intueatur, plenissimèq; com-
prehendat; diligunt utique se in-
vicem ipsæ tres personæ amore
jucundissimo, ardentissimo, pror-
susque infinito. Sed præstat de
tanto mysterio aliquid intus ex-
periri, quàm ore multa dicere. Tu
in his quæ ratione & intellectu
comprehendere nequis, fidem in-
tegram retinens, simpliciterque
credens quod Catholica credit
Ecclesia, humilitati atque amori
da operam.

§. III. *Objectum tertium.*

ATTRIBUTA DEI.

1.
Perfectio-
nes Dei
opime
conside-
rantur
per ad-
spiratio-
nes ad
Iesum.

Attende tota animi devotione
Domini Dei tui bonitatem, dul-
cedinem, pulchritudinem, pieta-
tem, misericordiam, charitatem,
fidelitatem, atque ejus generis a-
lias ipsius amabiles perfectiones,
quæ profectò prorsus immensæ
& incomprehensibiles sunt. Si
ad JESUM per amorosa atque
jaculatoria verba adspirare libet,
potes mente vel etiam ore hæc
aut similia dicere: *O bone JESU,*
utinam mundus & innocens coram
te essem! Utinam vera humilitate
perfectaque mei resignatione tibi
placerem! O dilecte mi, charissime
mi! O dulcedo cordis mei, vita ani-
ma mea! O purum gaudium meum,
& casta delicia mea! O Domine Deus

meus! quid volo præter te? Tu mi-
hi sufficis: tu es unicum atque ju-
cundissimum bonum meum. Ego te
ulnis animæ meæ suaviter amplecti
desidero. Eia accende & concrema-
me igne amoris tui. Da ut di-
ligam te toto corde, tota anima, &
tota virtute, pro grata voluntate
tua, &c.

Non sis tamen in his nimius,
nec vehementior quàm oportet,
sed discretionis moderacionem
diligenter servato, ne caput tuum
lædas, & naturam prægraves ac
destruas. Quando autem contin-
git te dolorem aliquem ex spiri-
tualibus exercitiis contrahere ac
sentire, offer illum DEO in lau-
dem æternam, & patiens esto.
Qui nulla virium suarum ratio-
ne habita, conatu prorsus vio-
lento *a* atque importuno sese
incessanter introvertere, mentem-
que suam in DEUM elevare ni-
titur: is non permittit, ut DEUS
in ipso requiem habeat. Verunta-
men malæ cogitationes salutari-
bus cogitationibus pellendæ, &
cordis oculi ad Dominum ubi-
que præsentem amancer, placi-
dè, & simpliciter reflectendi sunt.
Certè, sicut is qui acriter sitit,
non facilè obliviscitur sitis suæ:
ita is qui DEUM impensè amat,
ut crebrò illius recordetur neces-
se est, si mens ejus aliis cogitatio-
nibus impedita non fuerit. Ubi *b*

a Violenta contentio, & importunus co-
natus non probatur in praxi introversionis.
b Ubi amor, ibi oculus; & suaviter quis-
que cogitat quod amat.

enim

enim amor & cura, ibi oculus at- que cogitatio. Quilibet pruden- ter considerare debet mensuram gratiæ quam à Deo accepit, quia Spiritus sanctus dona sua variè diltribuit.

§. IV. *Objectum quartum,*

O R A T I O.

Luc. 18. *Orans in*
quodidie
1 Thess.
5.
Per verba illa Evangelii, *Opor-* tet semper orare, & non deficere; atque per ista sancti Pauli, *Sine* intermissione orate, non jubemur absque cessatione aliqua conti- nuare orationis exercitium (ne- que enim hoc fragilitas humana præstare potest) sed monemur nõ ita deserere orationem, quin quo- tidie illi diligenter instemus cer- tis horis. Et profectò, homo bo- næ voluntatis, qui semper bene agit, & cuncta opera sua refert ad honorem Dei, semper orat.

§. V. *Objectum quintum,*

S A C R A L E C T I O.

Fructus
& usus
& modus
sacrae lec-
tionis.
Dum sacrae lectioni conveni- enter intendis, aut aliquid aliud ad laudem DEI ritè facis, sæpè non minorem, imò fortè majo- rem fructum refers, quàm si ora- res. Neque enim orationes tan- tum, sed & quæque salutaria ver- ba ad gloriam Dei lecta vel audita, & quælibet piæ actiones atque cogitationes, animam mirificè exornant. Verè mens boni ho- minis ex spiritali doctrina mul- tæ præclaraque commoda reci- pit: nam & conservatur munda, & ignorantiam deponit, & tran- quilla redditur, & illuminatur, & nutritur, & excitatur, & robo-

ratur, & eximiuni decorem acci- pit. Igitur lege vel audi libenter verbum Dei sanamque institutio- nem, à quocunque etiam homine proferatur, & quantumcunque simpliciter annuntietur aut scri- batur: sed corruptam pestife- ramque hæreticorum doctrinam execrare. Etiam si quis exactè nõ intelligat, neque memoriã reti- nere possit pia, quæ ad laudem Dei legit vel audit; nihilominus talia plurimum animæ profunt. Certè interim, dum bona sic le- guntur vel audiuntur, tempus homini minimè perit: sed dum le- guntur etiam plurima & optima, si pura rectave intentio legenti deest, perit utique ei tempus.

§. VI. *Objectum sextum,*
EXERCITIORUM VICIS-

S I T U D O.

Non nimis diu uni alicui ex- ercitiio insistendum est, ne fasti- dium generet, & animum segnio- rem reddat: sed convenienter va- rianda sunt exercitia. Si tibi in orationibus vel meditationibus atque exercitiis sanctis desunt lacrymæ externæ, non id te pertur- bet; nam homini Deo placere cu- pienti non desunt internæ lacry- mæ: & licèt oculi ejus non plo- rent, plorat tamen cor. Pro lacry- mis quas non habes, offer Deo Patri lacrymas Christi. Sanè gran- dis cõmotio compunctionis sen- sibilis solet à nonnullis ple- numque vitanda est, ne bonæ corporis habitudini & mentis se- renitati officiat.

LI 2

Deo,

I.
Lacry-
marum
vicarium
& uti-
lium
fons.

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.2.
Obser-
vanda
praxia
exercitio-
rum, ut
fiant cum
libertate
& hilari-
tate, &
sine ama-
re pro-
prio.Vitanda
est propri-
etas affe-
ctiva.Singula-
ritates
gestus ex-
terni vi-
siosæ.Habitus
& situs
corporis
inoratio-
ne.

Deo, divinisque ac spiritualibus rebus intende, hilari, libero, & simplici corde, absque inordinata anxietate & nimia intellectus extensione aut applicatione. Quære item in piis exercitiis tuis Dei honorem potius, quam proprium commodum, seu propriam delectationem. Abdica penitus vitiosam proprietatem: & semper paratus sis ipsa privata exercitia tua intermittere atque relinquere. ubi Deum id velle, vel iustam aliquam causam hoc exposcere cognoveris. Nonnullos invenire est, qui certas quasdam preces ex se susceperunt quotidie legendas: quas si propter negotia & necessitates emergentes, vel propter sanctam obedientiam relinquere cogantur, omnino impacati sunt & inquieti: sed proprietates ista vitanda est. Patres etiam dicunt, hominem inter orandum non debere ostendere gestus singulares, nimiumque notabiles, coram aliis, pectus fortiter & crebro tundendo, suspiria alta emittendo, manus in sublime attollendo, &c. Aliqui plerumque ferventius orant sedendo, quam genua flectendo; alii stando vel inambulando preces suas melius fundunt: tu amplectere quod tibi magis convenire sentis, ita tamen ut in omnibus discretionem serves, & caveas ne aliquem scandalizes. Tam vocalis quam mentalis oratio rite peracta, Deo valde placet.

Memor sis, oro, eorum quæ dulcis JESUS (qui est DEUS, & Dominus, & Pater, & frater tuus) pro te fecit, eique devoto corde gratias age. Ipse factus est homo propter te. Ipse semper & ubique tui recordabatur, teque ante mentis suæ oculos habebat, faciens & tolerans libentissime omnia pro tuâ salute. Inspice & imitare pro modulo tuo ejus humilitatem, resignationem, patientiam, charitatem, benignitatem, modestiam, continentiam, sobrietatem, ac ceteras virtutes sanctas, quæ in eo perfectissime relucent. Vita Christi liber admodum præclarus est, doctis & indoctis, perfectis atque imperfectis (qui Deo placere cupiunt) communis. Qui bene tenuerit hunc librum, efficitur eximie sapiens, facileque adipiscitur peccatorum veniam, pravorum affectuum mortificationem, mentis illuminationem, conscientiam pacem & tranquillitatem, firmamque erga DEUM in sincera dilectione fiduciam. Etiam si codices omnes, qui toto orbe habentur, intercidissent; vita & passio Christi abunde Christianis omnibus sufficeret ad virtutem omnem & veritatem perdiscendam. † Sin-

† Hanc piam valde meritorum vitæ & mortis Christi Domini appropriationem, ac si pro uno solo omnia agere ac pati vellet aut voluisset, præclare & solide fundant sancti Patres super Cant. 2. *Dilectum meum mihi, & ego illi*, ut videre est in Commentario doctissimo Michaëlis Gisterii.

REU-
LUM SPI
RITUA-
RE.

gula quæ fecit ac pertulit JESUS, ita considera & recipe, quasi pro te solo illa fecisset atque pertulisset. Neque enim ea tibi minus profunt, quàm si tu solus per Christum redimendus fuisses. Sed & si solus redimi debuisses, ille pro te uno promptissimè & incarnari, & pati, & mori voluisset; addè salutem tuam sicut, & tam ardentè te diligit.

2.
Passionis
Dominicæ
se frequens
sic recogita-
tio.

Venerandam ejus passionem, tanquam pretiosam margaritam in scrinio pectoris tui recòditam habe, & eam grato animo revolve. Ecce, Dominus tuus ex summa charitate voluit nimis indigna & acerba perpeti, ut satisfaceret pro peccatis tuis, teque redimeret. Depinge mentem tuam suavissimis imaginibus passionis ejus, & floridam Dominicæ crucis arborem planta in medio cordis tui. Ipsum Dominum Jesum excruciatum, vulneribusque confectum, elige in charissimum spòsum animæ tuæ, eumque amantèr contemplare & amplectere. Nam ex ejus roseis vernantibusque plagis melliflui gratiarum rivi promanant. Qui os animæ suæ patulo lateri ejus convenienter admove, ibique commorari, & ad intima cordis illius pertinere novit, is utique vinum vitæ æternæ degustat, & perspectum habet quàm amœna paradisi sit JESUS. Neque scribi, neque cogitatione comprehendi potest, quantum fructum bonæ voluntatis & humilis referat ex pia me-

ditatione passionis Dominicæ. Istæ quàmlibet modico affectu aliquid de vita & passione Christi legat aut ruminet, non potest non maximam inde utilitatem capere: quemadmodum is qui digitos in farinam mittit, non potest non habere eos farinâ conspersos. Sed qui ipsam Domini passionem etià cum larga lacrymarum effusione recolat, & tamen veram humilitatem, patientiam, resignationem atque charitatem negligit, certè parvum aut nullum fructum ex sua meditatione reportat.

Non contristeris, si Deus in hac vita te minimè provehit ad sublimem contemplationis gradum: sed roga eum instanter, ut det tibi bonam, humilem, resignatamque voluntatem, & eam in te ad finem usque conservet: pete ab eo, ut juxta gratissimum beneplacitum ipsius semper vivere possis. Et quia cares pennis quibus ad alta evoles, mane tanquam parvus pullus sub alis divinæ amantissimæque gallinæ, id est, sub alis æternæ Sapientiæ pro te incarnatæ. Abde te, & conquiesce in sacratissima Christi humanitate. Hæc enim in procelloso mari præsentis sæculi, erit tibi tanquam navis tutissima, qua ad salutis portum perducèris, etiam si Divinitatem plenius hîc non cognoscas, ubi nimirum *corpus aggravat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem.* Haberes autem ipsius Divinitatis eminentiorem notitiam, si celsissi-

3.

Postula
magis re-
signatum
animum,
quàm sub-
limem
contem-
plationis
modum ac
gradum.

Sap. 9.

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

4.
Humani-
tas Chri-
sti ostium
per quod
ad missu
Deitate.

mus Deus crebris fulgoribus men-
tem tuam irradiaret, teque in di-
vinam transformaret claritatem.

Veruntamen (sicut alibi supra
monuimus) intuere Christum in-
ternis oculis, non ut hominem
tantum, sed ut verum Deum &
verum hominem: intuere eum ut
præcellentem gemmam divinæ
nobilitatis, & elegantem florem
dignitatis humanæ. Licet enim
lucidissimos Divinitatis radios
perfectius conspicerere nequeas: po-
tes nihilominus credere ipsam
fulgidam Divinitatem in huma-
nitate & corpore Christi ceu in
venerabili templo habitare. Si
hoc credideris, & humanitatem
Christi ita consideraveris, non e-
longaberis ab ejus Divinitate,
sed eam satis convenienter utili-
terque retinebis.

5.
Fides In-
carnatio-
nis quo
pacto con-
cipien-
da.

Quando ipse Unigenitus Dei
pro salute mundi in utero beatæ
Mariæ virginis de Spiritu sancto
conceptus est, assumpsit quod non
erat, & mansit quod erat. Assum-
psit enim corpus & animam ra-
tionalem, assumpsit, inquam, to-
tum hominem, & mansit DEUS.
Natura divina & natura humana
(quæ multum sunt diversæ) mira-
biliter fuerunt unitæ. Nō est mu-
tata Divinitas in carnem (natura
enim Divina incommutabilis est)
sed humanitas assumpta est in
Deum. Mansit utraque natura in-
tegra & salva cum suis proprietati-
bus. Tunc ergo æternum Ver-
bum, anima rationalis, & caro
humana convenerunt in unam

personam: ita ut illa tria sint una
persona, unus Christus. Propter
quam admirandam unionem, san-
ctissima Christi anima ab exordio
creationis suæ semper contem-
plabatur limpidissimè gloriosam
Trinitatem.

Unde & cum pateretur, atque
in Cruce penderet Christus, frue-
batur secundum superiores ani-
mæ vires Divinitate, sicut modò
fruitur in cælo: sed secundum car-
nem, viresque animæ inferiores
ac sensitivas, durissimis crucia-
tibus affligebatur. Et ut sua passio
esset acerbior, non permisit tunc
redundare consolationem à supe-
riore animæ portione in inferio-
rem sensitivamque partem. Hinc
in Cruce attendens se ita afflictum
& consolationis influxu desti-
tutum, ex parte humanitatis cla-
mabat: *Deus meus, Deus meus, ut
quid dereliquisti me?* Iste Filius
Dei vivi, Verbum & Sapiaentia
Patris, vera atque increata lux,
secundum Divinitatem ubique
præsens est, æqualis Patri & Spi-
ritui sancto est: sed secundum hu-
manitatem minor est Patre &
Spiritu sancto, atque etiam seipso:
neque enim creatura Creatori æ-
qualis esse potest. Et quidem hu-
manitas Domini JESU ipsissima
ianua est qua in Divinitatem il-
lius intratur.

Fortè cupis expressius audire,
quando Trinitas Deus creaverit
corpus & animam Christi: au-
sculta igitur. Mox ut beata Vir-
go Maria per humilem sui reli-
gnatio-

CAPUT XI.

*Semper anhelandum ad mysticam
unionem cum DEO.*

§. I. VNIO MYSTICA CVM DEO.

1. *Quomodo fiat in anima devota.*
2. *Quomodo in hac unione anima seipsam & omnia creata perdat, & Deum sine imaginibus contempletur.*
3. *Pauci ad eam pertinent, & ij debent cautissime ambulare, & vigilanter sese exercere in omni bono opere contra fraudes diaboli.*

§. II. Est enim VNIO quædam FALSA, quam aliqui ut unionem cum Deo amplectantur.

1. *Nimirum otiosa quies animi, in iis qui negligunt & despiciunt exercitia virtutum, quo ipso conuincuntur, non esse veri contemplatores; sed misere decepti & seducti.*
2. *Quare ij soli debent ad veram unionem aspirare, quos Deus ed vocat, vel ratione statui contemplatiui, vel per prudentes directores.*

§. III. REVELATIONES seu VISIONES.

1. *Non sunt optande nec petende.*
2. *Quomodo vera visiones discernantur à falsis & diabolicis illusionibus.*
3. *Humiles anime per falsas iuusiones non facile seducuntur.*

§. I. VNIO MYSTICA
CUM DEO.

MAGNA res, magnaprorfus
res est, tempore hujus exilii
Deo per mysticam nudamque
unionem in divino lumine copu-
lari. Fit autem hoc, quando munda,
humilis, & resignata anima
ardenti charitate succensa, supra
seipsam Dei gratia evehitur, &
ad ingentem divinæ lucis claritatem,
menti affulgentem, amittit
omnem considerationem atque
distinctionem rerum, deponitque
imagines etiam excellentissimas,
actota amore liquefacta, & velut
ad nihilum redacta, defluit in
DEUM. Tunc enim sine medio

Unio mystica quomodo celebretur in anima devota.

con-

gnationem, assensum præbuit, dicens Angelo incarnationem Filii Dei sibi annuntiasti, *Ecce ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum*: Spiritus sanctus in illam descendit, & in momento ipse cum Patre & Filio formavit, ex purissimo ejusdem sacræ Virginis sanguine, corpusculum humanum, membris omnibus absolutum atque perfectum: creavit eodem momento animam rationalem, quam eo ipso temporis puncto univit illi corpusculo. Aliorum infantium corpora non repente, sed paulatim formantur in membra; quæ ubi jam in utero materno perfecta sunt, Deus animam in momento creat, creandoque infundit corpori. Sicut diximus, humanitas Christi via & janua est, qua ad Divinitatem pertingitur: nec aliquis ad sublimioris contemplationis quietem divinamque unionem tutò adspirat, nisi virtutes Christi sanctissimas diligenter imitari, & amabilem humanitatis & ejus imaginem animæ suæ per devotam meditationem imprimere conetur.

† Audiant hoc Mystici, qui omnes imagines à contemplatione mystica excludunt. De qua re, & de nonnullis Theologiæ mysticæ locutionibus mysteriosis ad normam Theologiæ Scholasticæ revocatis & explicatis, quales crebrò in Blosiana doct. ina occurrunt, & videre licet cap. xi. proxime sequenti, magnopere suadendum est, ut pius & solida veritatis amans Lector adire velit R. P. Maximilianum Sanctærum, toto quidem libro Theologiæ mysticæ, sed maxime in quinque Exercitationibus de Contemplatione, ut vocat, pura.

SPICU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

conjungitur DEO, & efficitur unus spiritus cum eo, atque in illū transformatur transmutaturque, sicut ferrum in igne positū transformatur in ignem, non desinens esse ferrum. Fit unum cum DEO, non tamen ita ut sit ejusdem substantiæ & naturæ cum Deo. Qui-escit hic anima, cessatque à propria actione: & oprabilem Dei operationem dulciter sustinens, pace gaudioque ineffabili abundat. Tantum gustum hic percipit, ut ei cælum, terra, & quæcunque in illis sunt, præ consolationis magnitudine colliquefcere, atque in nihilum redigi posse videantur. Ipsa quippe supra naturalium virium suarum operationem sublevata, pervenit ad silentem & tranquillam essentiam suam; ubi unitas simplicitasque est, & ubi Deus habitat: jamque æterna Veritate reperta, inexhaustas opes possidet. Felix planè illa anima, quæ supra omnia creata, supraque propriam actionem evecta, in vi memorativa nudatur omnibus imaginibus, & meram puritatem sentit: in vi intellectiva percipit præfulgidas illuminationes Solis justitiæ, & divinam veritatem cognoscit: in vi autem amativa sentit æstum quendam quieti amoris, sive contactum Spiritus sancti, tanquam fontem vivum rivulis æternæ suavitatis manantem, atque ita ad excellentem cum DEO unionem introducit. *a*

a R. P. F. Thomas à Iesu in via & vita my-

stica dux & magister à Deo ductus, & doctus libro 4. divinæ seu à DEO infusæ Orationis capp. 2. & 9. texens catenam ab Apostolis per antiquos Patres, omnium Doctorum qui de unione mystica, fructiva, & supernaturali scripserunt, ad extremum citat & laudat D. HLudovicum Blosium, & ea documenta recenset quæ hoc loco traduntur, & quæ in Institutione spirituali cap. 12. & alibi sanctorum Patrum dictis consonantia.

Igitur anima vastissimam Divinitatis solitudinem ingressa, feliciter se perdit: & lucidissimæ caliginis claritate illustrata, præ cognitione fit quasi sine cognitione, atque in sapienti quadam ignorantia constituitur. Quæ licet nesciat quid sit DEUS, qui nuda charitate unita est, licet non videat Deum sicuti est in gloria sua, experimento tamen dilcit, illum infinitè transcendere omnia sensibilia, & quidquid de Deo scribi, dici, vel humano intellectu apprehendi potest. Sentit longè aliud esse, sine imaginibus in Deū excedere, quàm in nobilibus aut diuinis imaginibus atque similitudinibus Deum intueri. Denique per intimum amoris complexum contactumque melius Deum cognoscit, quàm exteriores oculi visibilem solem cognoscant. Hujusmodi anima optimè scit quid sit vera contemplatio: nam nam aspectus ejus in regionem ineffabilis lucis directus, ibique defixus, feliciter cernit quàm angusta & exigua, ac pænè nihil sit omnis creatura, comparata celsissimo atque intermino Deo. *b*

b Hic etiam atque etiam monendus & obsecrandus est mysticæ hujus unionis candidatus, ut pro sana intelligentia, & tuta praxi Institutionum istarum Blosianarum, velit

Secu-
lum SPI-
RITUA-
lis.

velit consulere R. P. Maximilianum Sandaui, Theologiae mysticæ seu Contemplationis divinæ Religiosorum à calumniis vindicatae commentatione 6. quæ agit de Unione Mystica per Exercitationes triginta, quibus ad momenta Theologica expendit, citatis sententiis S. Augustini, S. Bernardi, & aliorum sanctorum Patrum, item D. Thomæ, R. P. Francisci Saaresii, & aliorum Theologiae Doctorum, quidquid hic & alibi tradit Blosius de unione nuda & sine medio, de transformatione in Deum; de cessatione operationis potentiarum animæ, de sensibus & sensatione interna mystica, de silentio & quiete essentia, de nuditate ab imaginibus ac imaginationibus, de solitudine, de caligine de aliis atq; aliis ad eandem mysticâ scientiam spectantibus; quæ subtilissimè & solidissimè aliis etiam toto illo libro commentationibus enucleantur.

3. Sed non omnes servi DEI in

Non om-
nes DEI
servi
mysticam
illam u-
nionem
attingunt.
& dan-
tur bona
consilia
quæ qui
eam at-
tingunt.

hoc sæculo ita rapiuntur supra seipos, non omnes ita pertinent ad occultum, simplicem, nudumque & Deiformem animæ fundum, non omnes admittuntur ad mysticam illam præcellamque cum DEO unionem, ad quam nullus proprio conatu aut labore pervenire potest, nisi speciali gratia DEI adjuvetur. Qui autem illuc admittuntur, debent, præclara illa Dei operatione in ipsis cessante, mox resumere propriam actionem, & sanctas imagines, bonaque opera atque exercitia: debent humiles manere, & in proficiendi desiderio persistere, sicque se gerere quasi nunc primum melius vivere cepissent. Neque enim durante hac vita tam altè vel profundè in DEUM ingrediuntur, quin quolibet momento sublimius profundiusque in illum ingredi queant: & aliquid in

eis semper refidebit, quod nondum satis mortificatum sit. Estò, non amplius moveantur isti mortalium creaturarum aspectu; adhuc tamen necesse est ut vigilent, & seipos ad mortem usque diligenter observent. Certè Rex David vir secundum cor Dei, qui in adolescentia pascens ovium greges, gratiam eximia contemplationis acceperat, hic ipse post propheticas mirasque illuminationes (ei enim incerta & occulta sapientiæ suæ DEUS manifestaverat) post crebras divinæ dulcedinis degustationes, post mysticas transformationes, & amorosos ardentisque in DEUM excessus, jam senex in gravissima scelera prolapsus est, nempe in adulterium & homicidium.

§. II. FALSÆ UNIONIS PERICULUM.

Nonnulli perfectionem stolidè in hoc constituunt, ut ipsi quieti ac liberi intellectum suum ab imaginibus expedire, seseque cum otiosa & nuda sensualitate intra seipos recipere possint: negligentes interim DEI amorem, & quælibet pia opera atque exercitia. Qui quidem falsæ quietis sectatores, cum seipos impurissimè quærant, & in seipsis potius quàm in Deo delectentur: misera diaboli mancipia sunt. Legitimi verò contemplatores supernaturalisque quietis cultores, ita mentis nuditatem & sanctum

Falsa u-
nio &
quiet, pe-
riculosa
& otiosa.

Peri-
culo-
sum
templato-
res, opera
bona non
deserunt,
sed ex o-

M m

otium

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LI-
oio suo &
quiete li-
benter ad
negotia
obedien-
tia aut
charita-
tū egre-
diuntur.

otium sectantur, ut tamen bona opera atque exercitia non deserant. Nam & virtutibus dant operam pro viribus, & DEVM laudant, & passionem Dominicam recolunt, & gratias agunt, & frequenter orant si eis vacat, & DEO per sinceram charitatem adhærent: honorem item DEI potiùs quàm propriam delectationem spectant & quærent. DEUS in eis nobilissimum opus suum peragit: quia ipsi divino amore pleni, per internum silentium sese nudos & simplices exhibent, nihil cogitando, nihilque considerando. Hoc modo ab omnibus imaginibus gratiâ DEI expediti, rapiuntur, & evolant ad divinæ caliginis radium, ac DEO sine medio uniuntur. Plerique pii homines licet eò non pertingant tempore hujus exilii, nonnullam tamen cogitationis simplicitatem in se sentiunt, dū exclusis ab animo tumultibus, jucundam Dñi præsentiam humiliter, placidè & amanter in silentio attendunt, alia queque parum aut nihil considerantes.

2. *Non est cuiusvis vacare unioni, sed eorū qui volunt.* Porro, † quemadmodum foret absurdum, si is, cui Rex demandasset officium standi ante mensam suam & serviendi, injussus mensæ Regis impudenter accumberet: ita improbè facit,

† Laudat hanc doctrinam R. P. Antonius Molina Carthusianus lib. de Oratione, tractatu 2. cap. 6. §. 4. & inter orationes præcepta recitat R. P. Alfonsus Rodericus parte 1. tract. 5. cap. 5.

qui se totum dare vult otio contemplationis, cùm tamen ad illud evidenter non vocetur à Deo. Tu ergo & DEO magis ac magis placere desiderabis atque conaberis, & nihilominus semper contentus eris eâ gratiâ quam tibi largiri dignatur Dominus. Si ipse singulare quidpiam in te operari voluerit, non eum impedias; sed voluntatem ejus decenter sequere, continens, jugiter reipsum in sancta humilitate, tuique nihilipensione.

§. III. REVELATIONES.

Visiones & revelationes (quæ interdum etiam malis conceduntur) inordinatè non desideres. Illi qui eas vanè appetunt, & eis inconsideratè fidem adhibent atque confidunt, facile decipiuntur à satana, qui se transfiguratur in Angelum lucis, & plerumque vera falsis permiscet, ut fallat. Ipse nonnunquam vera, nonnunquam falsa; sed Spiritus S. nunquam nisi vera revelat, prædicat & annuntiat.

Bono spiritu animam visitante, solet ipsa in initio timore corripitur, sed mox gaudium & consolationem recipit, alacritatemque & pacem internam ac famem virtutum retinet. Diabolo verò se exhibente, timor incussus permanet vel etiam augetur in anima; & quàmvis, dum dæmon sese in Angelum lucis transfiguratur, anima

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LIS.2. Veri-
tas & cū
vera fide
consensu3. Resigna-
tio cum
humilitate
& obe-
dientia.3. Humiles
non faci-
se sedu-
euntur
per dia-
bolicas il-
lusiones
& appa-
ritions.

anima in principio exhilaretur; postea tamen confunditur, tenebrisque repletur, & impacata redditur. Si videndo visionem aliquam dubitas, donec certior fias, Deum non offendis, etiamsi visio sancta & divina sit. Perpendere diligenter & solerter oportet, utrum ipsæ visiones ac revelationes omni simulatione fictioneque & absurditate ² careant, utrum item concordent cum fide Catholica, & sacris litteris. Orthodoxorumque Patrum scriptis. Si enim cum illis non concordant, statim rejiciendæ sunt. Illusio diabolica hominem facere solet superbū, irrefignatum, atque in proprio sensu obstinatum: sed revelatio divina hominem reddit humilem; ³ resignatum, & flexibilem. Sunt quidam Deo dediti, qui etiam vigilantes & sani adducuntur operatione Dei à sensibus corporis, ut eis sopitis, perfectè intendant divinis visionibus & revelationibus. †

Sanè malignus spiritus illos minimè seducit, qui in revelationibus eximia divinæ charitatis dulcedine, puroque intellectualis ac supernaturalis luminis influxu perfunduntur. Et Dominus omnes humilitate non ficta præditos, seque piè quærentes & invocantes, benignè conservat ac protegit, ne diabolicis laqueis irretiti pereant. Nam qui superbiunt, & qui duplicitatem fictionemque aliquam in se occultant, seiplos miserè seducunt, atque in

massam diaboli spontè conjiciunt. Cùm Deus fidelissimus sit Pater, humilibus filiis petentibus panem, ovum, aut piscem, non dat pro pane lapidem, neque pro ovo scorpionem, neque pro pisce serpentem: sed dat illis spiritum bonum, dat quod saluti eorum conducit. Fieri nulla ratione potest, ut ipse humiliter ad se confugiens sibi que verè confidentes derelinquat. Itaque qui humiles sunt, tendiculas satanæ semper effugiunt. Et profectò nullum est veræ sanctitatis certius signum atque argumentum, quàm vera humilitas, & perfecta sui resignatio.

† Has & longè plures notas certas & claras ad discernendum veras visiones & revelationes à falsis, adfert R. P. Martinus Delrio per sex Sectiones in Disquisitionibus Magicis lib. 4. cap. 4. quæst. 3. qua disquirat, quo pacto divina revelatio discernenda sit à diabolica revelatione; quam rem exornat allatis plurimis exemplis, & confirmat citatis plurimis è veteri & nova memoria Auctoris. Cui lubet, cum fructu leget.

CAPUT XII.

*Eucharistia veneratio. Cultus Dei-
pare & Sanctorum celestium.*

§. I. EVCHARISTIA.

1. Quæ preparatione suscipi debeat.
2. Fides de reali Christi presentia, & mysterio Incarnationis.
3. Multiplex & ineffabilis fructus devota communionis.
4. Quotidie saltem spiritualiter percipienda Eucharistia, & Hostia cum Sacerdote sub sacro offerenda.

§. II. DEIPARÆ Virginis cultus debet esse spirituali anima commendatissimus.

M m 2

§. III. SAN-

SPICU-
LUM SPI-
RITUA-
LI.

§. III. SANCTORVM *etiam veneratio
& invocatio.*
§. IV. IMAGINIBVS *eorundem cultus
religiosus licitè & piè, & cum fru-
ctu exhibetur.*

§. I. SACRA EVCHARI- STIA.

1. *Euchari-
stica sum-
prio, &
ad ean-
dem præ-
paratio
per medi-
tationem
passionis
Domini-
cæ.*
1. Cor. *Hoc facite in meam commemoratio-
nem.* Ergo, si tibi vacat, recogita
vel meditare quid pro te fecerit
ac pertulerit Dñs Jesus: simulque
eum roga, ut habitationem sibi
gratam & amœnam in te præpa-
ret. Pete, ut deletis omnibus
peccatis tuis, inopem animam
tuam meritis ac virtutibus suis
exornet.

2. *Cum re-
verentia
& fide
realis
presen-
tia Chri-
sti per
transub-
stantia-
tionem.*
Suscipe cum humili reveren-
tia sacram Eucharistiam, firma
fide credens, te sub specie panis
exigui accipere verum & immor-
tale corpus Christi. Nam virtu-
te divina per verba consecratio-
nis (quæ Sacerdos pronuntiat) o-
perante, panis viniq̄ue substan-
tia supernaturaliter convertitur
& transmutatur in Corpus & Sâ-
guinem Christi. Etiam si multis
hominum millibus detur ipsa Eu-
charistia, quilibet eorum Cor-
pus Dominicum totumque Chri-
stum accipit; si item unica Hostia

consecrata dividatur in plures
partes, sub unoquoque fragmen-
to totus Christus est. Et nihilo-
minus in cælo ad dexteram Pa-
tris manet Corpus Domini inte-
grum, manet totus Christus. Hoc
grande mysterium, hæc incom-
prehensibilis transubstantiatio
fit (ut dictum est) operatione
Dei, cui nihil impossibile est. Re-
verà Christus in Eucharistia præ-
bet seipsum totū tibi: hoc est, præ-
bet sublimem Divinitatem suam,
perfectum Corpus suum cum san-
guine, & sanctam animam suam.

Si dignè vel congruè perci-
pis venerabile & adorandum hoc
Sacramentum, multum confir-
maris stabilirisque in bono, &
adversus peccata remedium sin-
gulare accipis: Deo item vicinius
jungeris, intimiusque copularis
& uniris: denique efficeris ex-
cellenter particeps omnium me-
ritorum Christi, omniumque vir-
tutum quas ille in vita & passio-
ne sua exercuit, ditarisque gratia
ineffabili. Nulla prorsus lingua
exprimere, nullum cor compre-
hendere potest, quàm ingentia
bona homini proveniant ex pia
perceptione hujus Sacramenti.
Glorifica Dominum tuum, qui
largissima bonitate sua tam ma-
gnum thesaurum Ecclesiæ suæ in
misero hoc exilio reliquit & do-
navit.

Dum non sumis Christum sa-
cramentaliter, non negligas eum
sumere spiritualiter; præparans
te & optans ut ille in animam
tuam

SPER-
CUM SPI-
RITUA-
LIS.
grifican-
dum, &
cōmuni-
candum:
qua prae-
cis solida
est, &
quotidia-
na esse po-
teft.

tua adveniat. Nullus omnino prohibere potest quin quotidie spiritualiter Eucharistiam accipias, si velis. Quoties interes divinis Missæ Sacrificio, Hostiam in eo per Sacerdotem consecratam offer devota mente DEO Patri, in plenam expiationem & satisfactionem pro peccatis tuis: offer eam illi in odorem suavitatis, & laudem æternam, pro tua omniumque salute.

§. II. S. MARIE CULTUS.

Amoris,
honoru,
& 1070-
ationu
Maria
Virginis
utilitates

Dulcissimam Christi Genitricem Virginem Mariam purè amare, seduloque venerare, & invocare: quæ non solum perfectorum, sed etiam imperfectorum benignissima consolatrix atque advocata est. Hæc enim nullum à se repellit: sed omnibus se præbet exorabilem. Peccatores ad se piè & humiliter confugientes blandè suscipit, fovet, protegit, & filio suo maternâ fiduciâ reconciliat. Citiùs cælum cum terra perierit, quam ipsa aliquem seriò se implorantem sua ope destituat. Gratiâ age Domino, qui illam tibi dedit in matrem & adjutricem.

† Hæclogia dulcissima simul ac verissima de patrocinio misericordissimæ Matris & Virginis Mariæ, passim commemorant sancti Patres, quos magno numero profert, & inter illos hæc Blosii aurea verba recitat R. P. Petrus Morales in c. r. Matthæi lib. 3. tract. 1. §. 15. & §. 49. & lib. 3. tract. 9. §. 13.

§. III. SANCTORUM INVOCATIO.

Venerare etiam alios Sanctos

cæli cives, tanquam inclytos Principes, præclarosque Reges ac Reginas. Neque audias hujus temporis infelices hæreticos, qui stolidissima temeritate asserunt, Sanctos in cælo non cognoscere preces nostras, nec posse nobis auxiliari, ob idque non esse invocandos. Nam Catholica & Apostolica Ecclesia (quæ est columna & firmamentum veritatis) aliter omnino sentit. Certè Sanctorum beatitudo in regno cælesti non admittit ignorantiam & impotentiam, qua hæretici eos laborare dicunt: tibi enim im omnia summe perfecta sunt. Sancti in cælo clarè contemplantur Deum, profusus vident eum sicuti est: nam nisi illum ita cernerent atque cognoscerent, beati nõ essent. Christus enim in Evangelio dicit ad Patrè: *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te solum DEUM verum, & quem misisti JESUM Christum.* Igitur Sancti videndo DEUM facie ad faciem, DEO excellentissimè uniuntur. Et quia unum sunt cum eo qui omnia scit & potest, ipsi quoque in illo sciunt & possunt omnia, quæ ad eorum spectant gloriam: planè sciunt & possunt quidquid volunt. Unde non solum voces orationum nostrarum, verum etiam sancta

invocati
multa à
Deo no-
bis impo-
trant.
Contra
quem so-
lum Ec-
clesia fra-
stra obla-
cerat: No-
vatores.
1. Tim. 3

Ioan. 37

† Sancti non modò preces, sed & desideria nostra cognoscunt, Deo videlicet, quâdo placet, illis revelante occultas cordis nostri cogitationes; de quo disputant Theologi apud D. Thomam 1. part. quæst. 57. art. 4. & in primis R. P. Franciscus Suarez lib. 2. de Angelis cap. 21.

M m ;

desi-

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

desideria nostra, & cogitationes quibus eos alloquimur & honoramus, cognoscunt, ac magna fidelitate succurrunt cunctis sese devotè invocantibus. Cùm intimi amici & charissimi filii DEI sint, jamque cum eo gloriosè regnent, mirum in modum Deo placet, ut ab omnibus Christianis in magna veneratione habeantur.

§. IV. IMAGINES SANCTORUM.

Adver-
sus Icono-
clastas
pro ima-
ginibus
disputa-
tio.Deut. 5.
Levit.
26.

Venerare ergo eos (sicut dictum) & illorum imaginibus honorem sanctè exhibeto. Nimis disipiunt hæretici ævi nostri, qui imagines Sanctorum reiiciunt, propterea quòd DEUS in Scriptura sua dicat : *Non habebis deos alienos eorum me.* & : *Non facies sculptile ut adores illud.* Vel nolunt vel nesciunt hæretici distinguere inter simulacra deorum, & imagines Sanctorum. Sanè Christiani, Catholicæ Ecclesiæ filii, non adorant more Ethnicorum sculptilia tanquam deos (quod utique DEUS fieri prohibet) sed Sanctos in imaginibus suis piè venerantur. Id enim Ecclesia sponsa Christi, quam Spiritus sanctus edocet atque gubernat, hætenus fideliter observat, quod etiam ex traditione Apostolorum accepit.

Contra ariditatem & desolationem
antidotus.

1. Tempus semper impendendum divinis laudibus.
2. Etiam si ariditas affligat : vera enim devotio in sui abnegatione, & amore divini beneplaciti consistit, non in dulcedine sensibili : qua, si priora duo non adsunt, semper esse debet suspecta.
3. Quamvis etiam eam abundanter & utiliter præbeat Deus Tironibus spiritualibus, ut ad fortiora animentur.
4. Assumenda igitur est indifferentia animi ad ariditatem desolationis, aut pinguedinem consolationis, pro Dei beneplacito, quantum & quamdiu ipse voluerit amplectendam.
5. Non enim in consolatione, sed in ipso Dei beneplacito conquiescere debet anima : omnem recurvam naturam propriam quæstionem strenuè corrigere.

OMNE tempus traducito ad laudem & gloriam DEI. Dum es incolumis, semper boni quidpiam exerce : dum verò ægrotas, serva mansuetudinem ac patientiam. Nec putes ea quæ piè facis, Deo grata tibi que utilia tunc minimè esse, quando palato cordis tui parùm sapiunt, & quando in illis te sentis minùs alacrem, aut etiam gelu interno contristum, tenebrisque circumfusum.

Vera enim devotio in vera sui ipsius submissione, resignatione, abnegatione ac nihilipensione fixa est, potiùs quàm in sensibili sapore & dulcedine. Certè multis ad salutem utilius est ariditatem amaritudinemque cordis sentire, quàm affectuosa desideria & suavitate. Ille DEO valde placet, qui fide, & amore divino plenus, in ipsa sterilitate paupertateque sua interna humiliter dicere novit : *Domine, licet ego immundus sim, & omni con-*
sola-

SPECULUM SPIRITUALIA

solatione (quam plerique boni homines experiuntur) indignus, te tamen non derelinquam, sed desolatus libenter ero iuxta tuum beneplacitum & permissionem. Nimis infidelis DEO est, qui quando Deus eum consolatur, Deo servire vult; sed quando spirituali consolatione destituitur, mox à Deo recedit, & impura illicitaque solatia perquirit. Si te desiderante divinam consolationem, Deus eam tibi negaret, & tu id pro gloria ejus resignato ferres animo: haud dubie veriùs illam haberes, & centuplò plus præmii apud Deum tibi cumulares, quàm si sensibiliter consolationem percepisses. * Suavitas illa non est indubitatum sanctitatis signum, sed DEUS eam largiendo manifestat bonitatem suam: nam & his qui pessimè vivunt, illam interdum concedit. Nisi quis percepta suavitate sentiat animi alacritatem, & famem virtutum, maximèque sanctæ humilitatis & obedientiæ atque charitatis divinæ affectum in se remanere; potest habere multum suspectam hujusmodi suavitatem.

3. Devotio-
nis sensu
bilis ab-
undantia
sepe
datur. Ty
ronibus
velut lac
infanti-
bus, ut
roborentur
ad ex-
ercendas
virtutes.

mirum novelli servi & amici Dei per Divinum amplexum sensibili unione Deo copulantur, osculaque præsuavia ab eo accipiunt. Bona quidem est ista sensibilis unio quæ in hominis natura cum medio fit, modò illi quibus hujusmodi gratia datur, magis ac magis in vera humilitate, patientia & sui resignatione conentur proficere: sed mystica * verissimaque unio, quam nonnulli perfecti, supra vires suas naturales everti, & abyssò divini amoris absorpti, in suprema nobilissimaque sui portione) hoc est, in mente, sive spiritu, intimoque & nudo animæ fundo) sine ullo medio experiuntur, incomparabiliter præstantior est.

* Unio
mystica
est super-
rior om-
nibus
spiritua-
libus cõ-
solatio-
nibus,
quando
Deus sine
medio se-
met of-
fert fru-
endum.

Tu verò paratus sis ariditatem & angustias cordis, tenebrasque internas omni tempore vitæ tuæ sustinere, si Deo ita visum fuerit. Verumtamen si idem benignus Dominus tibi nimis indigno nonnunquam consolationem dulcedinemque spiritualem præstiterit, non eam rejicias: sed humili grataque mente illam recipito, & jugiter retine sanctum DEI timorem. Cave sedulò, ne propter hujusmodi consolationem vanè glorieris, ac tibi placeas: cave ne nimium illi innitaris vel confidas, nève illa abutaris ad propriam voluptatem: neque enim in donis Dei, sed in ipso Deo quiescere debemus.

4. Indiffer-
entia ad
consola-
tionem
vel deso-
lationem
cum in
Deo ma-
gis quàm
in Dei do-
nis quies-
cendum
sit.

Natura ubique seipsam quære-
re solet, idque plerumque admo-
dum

5. Amor
proprie

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LIS.
& pro-
pria que
fuit in
Dei do-
nis est cor-
rigenda.

dum occultè, & sub prætextu re-
ctæ rationis atque eximii boni:
sed vitiosa propensio ejus soler-
ter observanda, & diligenter cor-
rigenda mortificandaq; est. Nam
propria atque impura quæsitio
conjuncta divinæ consolationi,
tanquam foetidum stercus est præ-
tiosissimo balsamo permixtum.
Dona Dei integrè in Deum re-
fundenda sunt: ita ut homo tam
intactum ab eis se servare nita-
tur, quasi illa non accepisset.
Quanto igitur benignius te visi-
tat & consolatur Deus, tanto sis
humilior, atque in tui nihilipen-
sione stabilior: & non deficias a-
nimo subtracta consolatione, sed
insistas piis operibus atque exer-
citiis in penuria interna ac macro-
re, perinde ut in abundantia &
gaudio. Pro ipsa cordis tui steri-
litate & ariditate, offer Patri cæ-
lesti fervida desideria ardentissi-
mumque amorem cordis IESU
Christi: offer sanctam devotio-
nem & charitatem beatæ Mariæ
Virginis atque omnium electo-
rum Dei.

CAPUT XIV.

Consideratio novissimorum.

§. I. MORTIS.

1. Resignati hominis mors: *secura semper*; & felix.
2. Ideoque mortis recordatio non est ei horro-
ris, sed in desiderio & delectatione.
3. Quin & omni fidei debet tolerabilis videri,
si non optabilis.

§. II. PATRIÆ CÆLESTIS.

1. Beatitudo quoad animam, ubi est absentia
omnis mali, visio Dei, & Christi, societas B. Vir-
ginis, Angelorum, Sanctorumq; omnium, & præ-
sentia omnium bonorum.

2. Quoad corpus, ubi est ipsius glorificatio, atque
semper florida, doctes pretiosæ, calorum elementa-
rumq; renovatio.

§. III. MISERIÆ INFERNI.

1. Malorum infelicitas in anima, corpore, loco
carcerali, poenâ maximâ & æternâ.
2. Hæc unusquisque sibi utiliter accommodare
studeat.

§. I. MORTIS CONSIDERATIO.

Permane Deo conjunctus cum
integra pace in quibuscunq; rerum eventibus. Nam hac ratione & vitam DEO placentem hic ages, & tandem sancta morte hinc emigrabis. Morieris in gratia atque amicitia Dei: & mortua introitus erit ad veram vitam, juxta promissum Domini JESU dicentis: *Qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet: & omnis qui vivit & credit in me, non morietur in æternum.* Animæ tuæ è corporis ergastulo egredienti; idem Christus hæc aut similia verba blâdissimè insufurrabit: *Salus tua ego sum. Ego Creator, Redemptor & amator tuus, per angustias mortis quaesivi atque acquisivi te: semper mecum eris, noli timere.* Ad hunc modum te bonæ & resignatæ voluntatis hominem tunc consolabitur Dominus Deus tuus.

Non ergo inordinatam tristitiam tibi adferat mortis memoria, sed te exhilaret potius, quem admodum exhilarabat sanctam quandam * Virginem, quæ dicebat Deo: *O Domine, quando tandem corpus meum (teperimente) revertetur in pulverem, & anima mea resuet in te suam originem?*

Huic

SPREU-
EUM SPI-
RITUA-
RE.

Hunc profectò mors in desiderio erat, vita in patientia. Non etiam sollicitè & anxie cogites, quoniam mortis genere hinc sis exiturus: sed te totum dispositioni & voluntati Dei securè committe.

3.

Qui mor-
tem non
optat, sal-
tem eam
patienter
tolerati.

Quòd si mors tibi fortè optabilis non est, sit saltem tolerabilis. Dic Domino: *Fiat voluntas tua.* Rex tuus Jesus moriendo, viam tibi strauit, commodamque reddidit: sequere humiliter quàm ille præcessit. Etiam si formides ac metuas, persiste tamen in sancta spe & fiducia erga bonum Dominum tuum, qui non ut severus iudex, sed ut misericors pater tecum agere vult, qui & ipse (ut suprà diximus) pavere ac tristis esse voluit antequam moreretur, ut te paventem atque contristatum consolaretur. Tristitiam tuam tristitiæ ejus unitam, offer illi in laudem æternam: & mortem tuam commenda ei in unione mortis ipsius. Innumera bona tibi DEUM timentis & amanti mors adferet. Cerrè ubi hac vita defunctus fueris, nullo amplius peccatò inquinaberis, nunquam amplius Deum offendes, nullum amplius impedimentum tibi corpus istud corruptibile præstabit.

§. II. CONSIDERATIO PARADISI.

I.
Patri-
malestis
beatiss.

Pervenies autem post purgationem (si tamen adhuc purgari debueris) ad patriam cælestem,

patriam claritatis æternæ, patriam semper florentem atque amoenissimam: ubi nulla est infirmitas, nulla corruptio, nullus metus, nulla sollicitudo, nullus moeror, nulla indigentia, nulla afflictio, nulla molestia aut miseria.

Ibi felicissimè perfruearis summo illo & incommutabili bono, quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis mortalitatis ascendit. Clarissimè enim videbis gloriosam Trinitatem, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, unum summè amabilem Deum. Eris in Deo, & Deus erit in te modo excellentissimo. Tu Deo ita unitus, bonitatis ejus dulcedinem perfectè gustabis, & torrente divinæ voluptatis prorsus inebriaberis. Plenissimè tunc cognosces atque senties, quàm immenso amore ille te ab omni æternitate dilexerit. Inenarrabili incomprehensibiliq; gaudio plenus, intueberis corporalem dilecti tui JESU Christi faciem, que utique tua gratiosa, fulgens & melliflua est: nam ejus pulchritudo & elegantia longè excedit quidquid in hac vita optari & desiderari potest. Cernes etiam, cum ingenti lætitia, benignissimam, speciosissimam, suavissimamque Christi Matrem Virginem Mariam, & omnes beatos spiritus, omnesque sanctos: atque cum eis jucundissimè habitans, Deum amabis & laudabis sine fine, sine labore, sine impedimento. O beata patria, & verè sola patria! Qui-

N n

cun-

do in do-
ribus an-
nime.
Absenti-
tia omni-
mali.
Apo. 21.

Præsen-
tia De.

2. Cor. 13

Visio Dei

Psal. 173

Christi
sibi.

Beataq;
Virgine
& beato-
rum An-
gelorum
atq; ho-
minum.

*Specu-
lum SPI-
RITUA-
LE.
Præsen-
tia omniū
boni.*

cunquē ibi sunt, planè Reges ac Reginae filiiq̄ue DEI sunt. Ibi omnes immarcescibili pulchritudine florent, & pace gaudent imperturbabili. Omnes ibi serenissima luce Divinitatis jugiter illustrantur, & plenam veritatis notitiam obtinent. Quilibet ibi singulos cæli cives distinctè perfectissimeq̄ue cognoscit; & omnigenâ opulentia, omnigenisq̄ue deliciis ac gaudiis abundat. Metuere non debes ibi desit quidquam eorum quæ hîc tibi placent. Nam quidquid decoris, elegantia, suavitaris, gratia, perfectio- nis & excellentia, hîc in omni- bus creaturis inveniri aut sentiri potest, id ibi exuberantissimè & superessentialiter est. Breviter, omnis boni influxus ibi est.

2. Et quidem electi qui illuc per- tingunt, ipsam beatitudinis æter- nae gloriam, ante resurrectionem in anima cumulatissimè recipi- unt: post iudicium verò etiam in corpore illam recepturi sunt. Omnes resurgemus in ea ætate in qua erat Dñs JESUS, quando pro- pter nos mortuus est. Senex centū annorum & infans unius noctis ejusdem staturæ erunt. Et licet boni quidem modò sint claudi, vel cæci aut deformes: tunc ta- men sani, integri, candidi & for- mosi absque aliqua macula resur- gent. Corpora electorum tunc emittent ex se suavissimum odo- rem, & erunt septuplo sole cla- riora, animarum gloriâ sese per illa diffundente. Erunt etiam

*Doter cor-
poris.
Odar.
Claritas.*

impassibilia, ita ut nullo nocu- mento jam possint affici. Erunt & tanta agilitate prædita, ut ubi- cunquē anima volet esse, eò corpus suum in momento addu- cat. Erunt item tam subtilia, ut solida & crassa quæque minori negotio penetrent, quàm splen- dor solis vitrum penetrat. Tunc cæli quoque & elementa immu- rata miroque decore ornata per- enniter effulgebunt: & sublata omni corruptione, sublatis, nu- bibus, ventis, imbribus, æstu, tonitruis, gelu, noctibus acte- nebris, succedet perpetua tran- quillitas, temperies, lux, & so- lis claritas septuplò major quàm modò sit. Aër plus habebit lu- minis quàm jam habeat. Aqua purior erit quàm nunc est. Terra tanquam crytallus perspicua, & ut palma, plana erit. Et quidem sensibilis mundi machina ad hunc modum renovata jucundissimum & æternum spectaculum Sanctis omnibus exhibebit. O quàm ven- nans & grata erit ætas illa peren- nis! Tunc nimirum Sancti, qui in hujus exilii hieme, tanquam arbores omni ornatu nudatæ, ap- paruerant humiles, aridiq̄ue pu- tabantur, decore ac gloria velli- entur inenarrabili, & sicut palme florebunt per omnia sæcula.

*Impas-
sibilia.*

Agilitas

*Subtili-
tas.*

Calor

*et ele-
menta*

*renova-
ta.*

§. III. MISERIA INFERNI.

Ceterum malis atque impiis, qui in peccatis suis moriuntur, omnia eveniunt felicitati & glo-
riæ

Malis

*in ip-
sorum*

animis

Specu-
lum SPI-
RITUA-
LE.

in corpo-
re.

in carce-
re.

supplicio
rum tri-
vitate,
& eter-
nitate.

2.
Hac tibi
ipſi acco-
modare
Audo.

* Quo
etatis
ſue aſſo
Auctor
hunc li-
bellum
compo-
ſuerit,
& velut

riæ juſtorum contraria. Eorum enim animæ antejudicium in ignem æternum & horrendas tenebras miſſæ, intolerabilibus tormentis cruciantur. Reſument quidem in noviffimo die corpora ſua; ſed ea erunt tetra, deformia, fœtida, & plumbo graviora. Poſt judicium verò tartarus ipſos omnes & quidquid in mundo fœtoris atque ſpurcitiei eſt, in ſe recipiet: undè poſteà nullus unquam neq; dæmon neque homo egredietur. Ibi erit ſtridor dentiũ, atq; ululatus ſempiternus. Ibi miſeria, dolor, invidia, odium, ira & deſperatio, nullum unquam finem habebit. Ibi denique damnati in ſuppliciis incompreheſibilibus ſemper videbunt, audient, & ſentient quidquid horrori atque abominationi eſt.

Tu jam, amice dilecte, perpendens apud te & bonorum felicitatem, & malorum qui in ſceleribus ſuis vitam finiunt, infelicitatem: perhorreſce iſtam, atq; ad illam quo poteſ deſiderio & amore ſuſpira. Modò quidem Deum patriamque cæleſtem fidei tantum oculo cernere poteſ: ſed crede quod aperte non vides, ut cum apparuerit quod credideris, jam clara viſione donatus, perfecte gaudeas. Inſpice crebrò hoc ſpirituale Speculum, * quod ego jam annos quinquaginta natus mihi & tibi ſcripſi. Contemplant te ipſum in eo diligenter, ut defectus tuos facile agnoſcas, agniſcas, & velut roſque pro viribus corrigas. Ex-

pedit ſanè, ut iſ qui in ſpiritu proficere cupit, certa aliqua præcepta ac monita præſcripta habeat, juxta quæ omnem vitam ſuam ſtudioſè inſtituat & ordinet. Quanquàm multis ad hoc abundè ſufficiet attendenda conſideratio vitæ JESU Chriſti, qui eſt lucidiſſimum ſpeculum omniũ Chriſtianorum. Ipſi gloria in ſæcula ſæculorum, Amen.

Symbolum Apoſtolorum.

CREDO * in DEUM, Patrem **C**omnipotentem, Creatorem cæli & terræ. Et in JESUM Chriſtum, Filium ejus unicum, Dominum noſtrum: qui conceptus eſt de Spiritu ſancto, natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus; deſcendit ad inferos; tertia die reſurrexit à mortuis: Aſcendit ad cælos, ſedet ad dexteram DEI Patris omnipotentis: inde venturus eſt judicare vivos & mortuos. Credo in Spiritum ſanctum, ſanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, remiſſionem peccatorum, carnis reſurrectionem, vitam æternam, Amen.

Oratio Dominica.

PATER * noſter, qui eſ in cælis: ſanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua, ſicut in cælo, & in terra. Panem noſtrum quoti-

N n 2

dia-

ſpeculũ
omnib⁹
Aſceteris
ſpectan-
dum ex
poſuco-
rit.

* Vide
qua re-
verètia
D. Blo-
ſius ſi-
dei ru-
dimen-
ta
pſequa-
tur, ut
ea ſubli-
mibus
docu-
mentis
ſuis, tan-
quam ſi-
gillum
appo-
nat.

* Vtilis
oratio
pro bo-
no Spe-
culi uſu
ad Deũ;

SECTU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

dianum da nobis hodie: & di-
mitte nobis debita nostra, sicut
& nos dimittimus debitoribus
nostris. Et ne nos inducas in ten-
tationem: sed libera nos à malo,
Amen.

Salutatio Angelica.

* Ad B.
Virgi-
nem.

AVE * Maria, gratia plena,
Dominus tecum: benedi-
cta tu in mulieribus, & benedi-
ctus fructus ventris tui JESUS
Christus, Amen.

Parvum Sertum spirituale.

* Item
Sertum
spirituale
36.

DICTA * semel Oratione Do-
minica, addes decies Salu-
tationem Angelicam: & pro con-
clusionem adjunges duas sequentes
preces:

*Miserere mei, pie JESU. Con-
solare me, Maria mater DEI, &
Virgo humillima. Auferre à me
quidquid oculis vestris displicet.
Commendo me vobis nunc & in hora
mortis meae. Ecce, Domine mi, ego
resigno me totum in tuum benepla-
citum. Fiat semper in me & de me
gratissima voluntas tua. Effice me
hominem secundum cor tuum. A-
men.*

*Bone JESU, benigne JESU,
propter amaram passionem & mor-
tem tuam, da vivis veniam & gra-
tiam, da fidelibus defunctis re-
quiem, lucemq; sempi-
ternam, Amen.*

*Potesse etiam Sertum spirituale
legi hoc modo:*

FINITA * Oratione Domini-
ca, addatur ista Salutatio ad
sanctam Trinitatem: *Ave dulcis,
altissima, laudabilis & semper
tranquilla Trinitas. Ave Pater,
ave Fili, ave sancte Spiritus, unus
Deus. Ave lux iucunda, beatitudo
perennis, bonum incommutabile.
Tu es Dominus summe maiestatis,
ex quo omnia, per quem omnia, in
quo omnia: tibi gloria in secula se-
culorum, Amen. O Trinitas Deus
meus, emunda me miserum pecca-
torem. Exorna animam meam san-
cta gratia tua. Præsta ut te timeam
& amem iugiter, Amen.*

Deinde dicatur & ista Saluta-
tio ad JESUM: *Ave dulcis Iesu,
Fili Dei vivi, fili Virginis purissi-
me. Ave præcellens gemma divina
nobilitatis, & elegans flos dignitatis
humanae Ave Iesu chare, Iesu meli-
sue, Rex caelorum. Laus tibi Chri-
ste, qui incarnatus, passus, & mor-
tuus es pro me: laus veneranda Ge-
nitrici tuae & Virgini MARIE,
O Domine mi, propitius esto mihi
mifero peccatori. Redde me tibi pla-
centem. Da ut diligam te toto cor-
de, tota anima, tota virtute, Amen.*

Exinde adjungatur etiam ista
Salutatio ad Mariam: *Ave dulcis
Maria, Virgo Deipara, Regina ca-
li inclita. Ave candidum lilium
fulgide Trinitatis, & vernans rosa
amoenitatis calice. Ave Maria,*

gra-

SPECU-
LUM SPI-
RITUA-
LE.

gratia plena, Dominus tecum: bene-
dicta tu in mulieribus, & benedictus
fructus ventris tui *IESVS* Christus,
Amen. O Domina mea, ora pro me
misero peccatore. Impetra mihi cor
secundum cor Dei. Impetra purum
amorem erga Filium tuum, & erga
te, Amen.

His expletis, adisciantur pro
conclusionē duæ aliæ preces
videlicet, *Miserere mei pie Iesu,*
&c. *Bone Iesu, benigne Iesu,* &c. *

* Vrefe
paulò
antè in
parvo
Serto
spiritua
li.

Hac quoque ratione ipsum Ser-
tum spirituale potest
expleri:

* Aliæ
piæ pra-
ces Ser-
ti spiri-
tualis
iuxta
modos
præce-
denti ar-
tículo
assigna-
tos.

Si vis referre prædictum Ser-
tum præcipuè ad sanctam Tri-
nitatem, tum * inter Orationem
Dominicam & duas postremas
preces leges ter, aut quoties
libuerit Salutationem ad Trini-
tatem.

Similiter si vis Sertum referre
præcipuè ad Jesum, post Ora-

tionem Dominicam recitabis ter,
vel quoties libuerit, Salutio-
nem ad Jesum, atque in fine addes
duas postremas preces.

Itidem si vis referre Sertum
præcipuè ad virginem Deiparam,
tum inrer Orationem Domini-
cam & duas postremas preces
leges ter, aut quoties libuerit,
Salutationem ad Mariam.

Profectò, quisquis prædictas
oratiunculas pia sinceraque de-
votione legerit, magnam gratiam
à Deo & Virgine- matre impetra-
bit. Quòd si eas ediscere volue-
rit, commodiùs suaviùsque illas
fortè Deo offeret, quàm si ipsas
memoria non complecteretur.
Possunt verò legi eadem oratio-
nes etiam ad honorem Sanctorum
in cælo regnantium, beatorum-
que Angelorum, & ad salutem
tam vivorum quàm de-
functorum fide-
lium.

Moni-
tiuncu-
la pro
praxi
horum
Serto-
rum.

Nn 3

HLUDO